

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟ-ΟΥΚΡΑΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2012

Κιέβο, Ιούνιος 2013

Χάρτης Ουκρανίας

Περιεχόμενα

A. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	4
1. Επιδόσεις εθνικής οικονομίας	4
1.1. Αγροτική παραγωγή.....	6
1.2. Βιομηχανική παραγωγή	6
1.3. Κατασκευές.....	8
1.4. Εμπόριο – Μεταφορές.....	8
2. Δημόσια οικονομικά - Ιδιωτικοποιήσεις	9
3. Ισοζύγιο πληρωμών	12
4. Τιμές - Κατανάλωση	13
5. Νομισματική πολιτική - Συναλλαγματική ισοτιμία - Τράπεζες	15
6. Ανεργία - Μισθοί / Εισόδημα / Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	16
7. Εξωτερικό εμπόριο αγαθών	19
7.1. Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών	20
7.2. Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών	22
8. Εξωτερικό εμπόριο υπηρεσιών	24
9. Ξένες άμεσες επενδύσεις – Επενδυτικό κλίμα	27
10. Σχέσεις με Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	29
11. Εξελίξεις σχετικά με το φυσικό αέριο	30
B. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ	32
1. Διμερές συμβατικό πλαίσιο – Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας	32
2. Διμερές εμπόριο αγαθών	33
2.1. Ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία	34
2.2. Προοπτικές για τις ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία	36
2.3. Ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία.....	37
3. Διμερές εμπόριο υπηρεσιών	39
4. Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Ουκρανία	40
5. Τουρισμός	41
6. Δραστηριότητες του Γραφείου Ο.Ε.Υ. Κιέβου κατά το 2012	41
7. Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους Έλληνες εξαγωγείς / επενδυτές	43
8. Συμπεράσματα	46

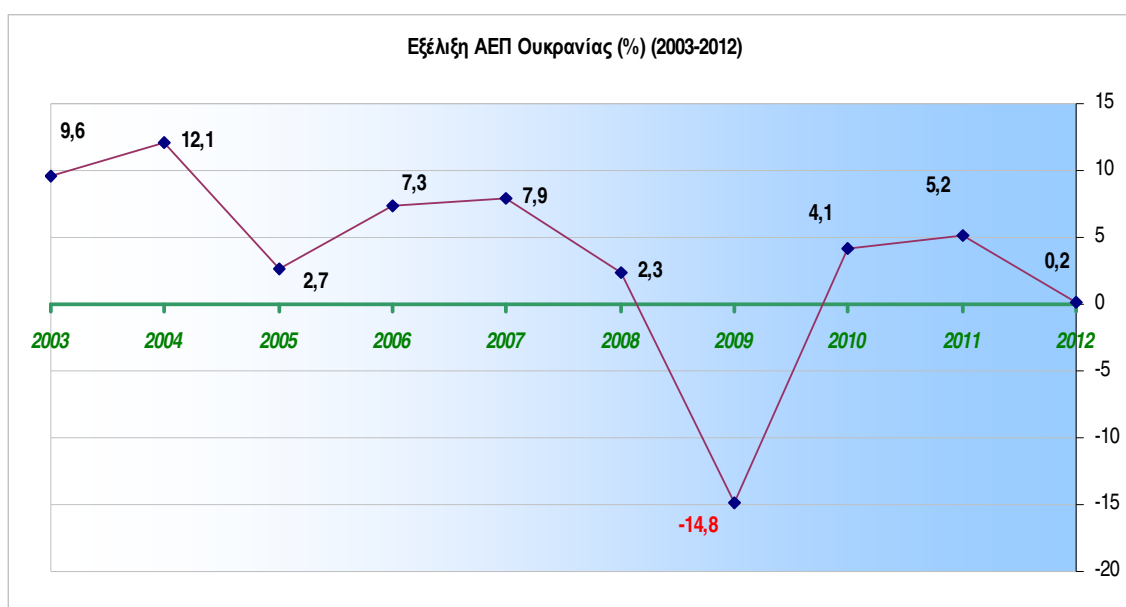
A. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

1. Επιδόσεις εθνικής οικονομίας

Η Ουκρανία, κατόπιν μιας δεκαετίας υψηλής ανάπτυξης, υπέστη, το 2009, τη μεγαλύτερη ύφεση σε ευρωπαϊκό έδαφος, απότοκο της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Η κρίση άρχισε να επηρεάζει την Ουκρανία το 2008 (2,3% ανάπτυξη για ολόκληρο το έτος), με την ύφεση να ξεκινά στο τελευταίο τρίμηνο του έτους και να διαρκεί και για ολόκληρο το 2009 (-14,8%).

Από το 2010, η οικονομία μπήκε σε διαδικασία κυκλικής ανάπτυξης και, για τη διετία 2010-2011, υπήρξε σχετικά ζωηρή αύξηση του ΑΕΠ με 4,1% και 5,2% αντίστοιχα, η οποία τροφοδοτήθηκε κυρίως από την επέκταση της βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής και των εξαγωγών και, στη συνέχεια, από την εσωτερική ζήτηση, καθώς η συνακόλουθη κυκλική αύξηση των εισοδημάτων και η εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην οικονομία οδήγησαν σε αύξηση της κατανάλωσης. Ο πληθωρισμός συνέχισε να ακολουθεί την πτωτική πορεία που ξεκίνησε μετά την κρίση, αγγίζοντας, το 2010, για πρώτη φορά από το 2003, μονοψήφιο δείκτη τιμών καταναλωτή.

Επίσης, το 2011, κατόπιν μιας σειράς πολιτικών, συμπεριλαμβανομένης της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, της εφαρμογής του νέου φορολογικού κώδικα και ορισμένων αυξήσεων στις τιμές φυσικού αερίου, το έλλειμμα του Ενοποιημένου Προϋπολογισμού (ήτοι της γενικής κυβέρνησης και της κρατικής ενεργειακής εταιρείας Naftogaz) επί του ΑΕΠ μειώθηκε στο μισό το 2011. Το τραπεζικό σύστημα σταθεροποιήθηκε, μέσω νέας τραπεζικής νομοθεσίας, και ανακεφαλαιοποιήθηκε, ενώ η Ουκρανία απέκτησε σταθερότερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές και τα συναλλαγματικά διαθέσιμα επανήλθαν σε ασφαλή επίπεδα.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

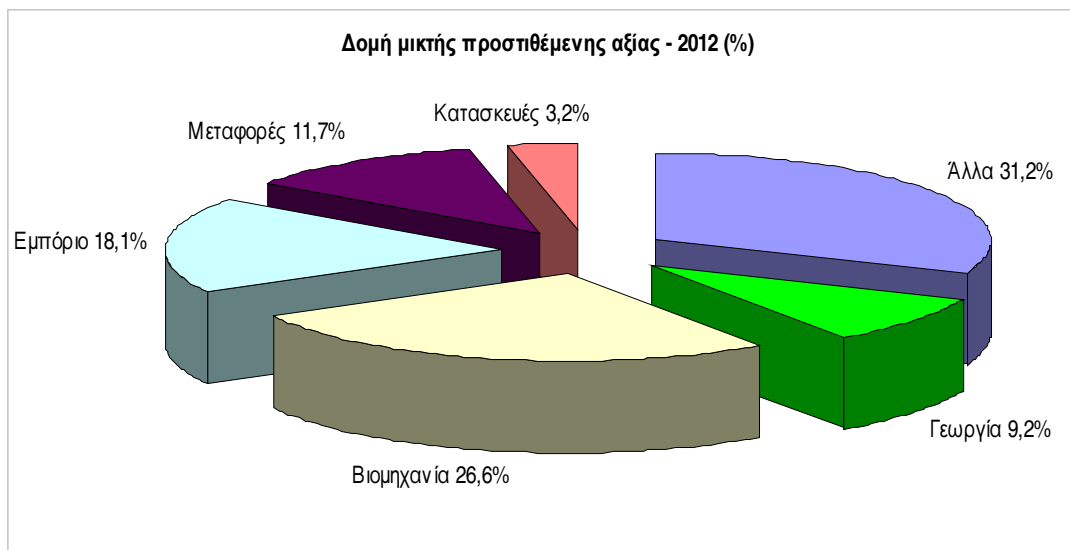
Παρά ταύτα, το 2012, η επιβράδυνση στην παγκόσμια οικονομία προκάλεσε τη μείωση

της εξωτερικής ζήτησης για βασικά εξαγωγικά προϊόντα ορισμένων εκ των πλέον εξωστρεφών τομέων της ουκρανικής βιομηχανίας, ήτοι τη μεταλλουργία, τη χημική βιομηχανία, και τη μηχανουργία, και οδήγησε στον περιορισμό της ανάπτυξης της Ουκρανίας σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα (0,2%), με την εσωτερική ζήτηση να καθίσταται ο μόνος ουσιαστικός πυλώνας στήριξης της βιομηχανικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επίσης, σε συνέχεια της βαθμιαίας ολοκλήρωσης, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012, των έργων για το Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου, ο τομέας των κατασκευών εμφάνισε και αυτός την αναμενόμενη στασιμότητα.

Συγκεκριμένα, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2012, η ανάπτυξη επιβραδύνθηκε σε 2% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2011 (από 4,7% το τέταρτο τρίμηνο του 2011) και παρουσίασε ελαφρά επιτάχυνση σε 3% κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους, κυρίως λόγω της υψηλής ζήτησης στην εσωτερική κατανάλωση.

Στο δεύτερο μισό του έτους, όμως, η χώρα εισήλθε σε ύφεση με το ΑΕΠ να μειώνεται κατά -1,3% για το τρίτο και -2,5% για το τέταρτο τρίμηνο, λόγω της επιβράδυνσης στην παγκόσμια οικονομία και, συγκεκριμένα, της χαμηλής ζήτησης για χάλυβα.

Σε ονομαστικές τιμές, το ΑΕΠ της Ουκρανίας ανήλθε για το 2012 σε UAH 1,409 τρισ. ήτοι περί τα €137 δισ., από UAH 1,302 τρισ. το 2011. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα, η δομή της μικτής προστιθέμενης αξίας για το 2012 έχει ως εξής:

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

Όσον αφορά στις προβλέψεις για το μέλλον της ουκρανικής οικονομίας, κατά τη σύνταξη του παρόντος, η Παγκόσμια Τράπεζα στην Ουκρανία προέβλεπε αύξηση του ουκρανικού ΑΕΠ κατά 1% για το 2013 και 3% για το 2014, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στο πλαίσιο των προβλέψεών του για την παγκόσμια οικονομία, προέβλεπε ότι η αύξηση του ουκρανικού ΑΕΠ για το 2013 θα είναι μηδενική, και ότι ο πληθωρισμός για το ίδιο έτος θα ανέλθει σε 0,5%, ενώ για το 2014, η ανάπτυξη θα ανέλθει σε 2,8% και ο πληθωρισμός σε 4,7% και, τέλος, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) προέβλεπε, επίσης, σχεδόν μηδενική ανάπτυξη για το 2013.

1.1. Αγροτική παραγωγή

Μετά τις ιδιαίτερα αυξητικές τάσεις που σημείωσε η ουκρανική αγροτική παραγωγή για το 2011, ο περιορισμός της ήταν μια φυσιολογική εξέλιξη για το 2012. Συγκεκριμένα, μετά τη μείωση κατά -1,5% που υπέστη η αγροτική παραγωγή το 2010, η αγροτική παραγωγή του 2011 αυξήθηκε κατά 19,9%, με κινητήρια δύναμη την εξαιρετική εσοδεία σιτηρών, η οποία ήταν η μεγαλύτερη από το 1991, και ανήλθε σε 56,8 εκατ. τόνους, αυξημένη κατά 44,3% από το προηγούμενο έτος.

Συνεπώς, αν και η αγροτική παραγωγή της Ουκρανίας για το 2012 κινήθηκε σε αρκετά υψηλά επίπεδα, σημείωσε – λόγω της υψηλής βάσης σύγκρισης που δημιουργήσε η πλούσια εσοδεία του 2011 – μείωση κατά -4,5%. Η εν λόγω μείωση ήταν αποτέλεσμα της μείωσης της παραγωγής των αγροτικών επιχειρήσεων κατά -6,5% και των αγροτικών νοικοκυριών κατά -2,4%. Για λόγους σύγκρισης, αξίζει να υπογραμμιστεί η αύξηση της παραγωγής, κατά το 2011, των αγροτικών επιχειρήσεων κατά 28,7% και των αγροτικών νοικοκυριών κατά 11,8%.

Η μείωση της αγροτικής παραγωγής, κατά το 2012, οφείλεται κυρίως στη μείωση κατά 18,6% της εσοδείας των σιτηρών από 56,7 εκατ. τόνους το 2011 σε 46,2 εκατ. τόνους το 2012, ποσότητα η οποία, όμως, παρέμεινε μεγαλύτερη από το μέσο όρο της τελευταίας εικοσαετίας.

Μειώσεις σημειώθηκαν, επίσης, και σε αρκετά άλλα εκ των κυρίων γεωργικών προϊόντων της Ουκρανίας, με την παραγωγή των ζαχαρότευτλων να μειώνεται κατά -1,6% (σε 18,4 από 18,7 εκατ. τόνους), των ηλιόσπορων κατά -3,3% (σε 8,4 από 8,7 εκατ. τόνους), της πατάτας κατά -4,1% (σε 23,3 από 24,2 εκατ. τόνους), ενώ η μικρή αύξηση στην παραγωγή λαχανικών κατά 1,9% (σε 10 από 9,8%), φυσικά δεν κατέστη ικανή να αντισταθμίσει τις ως άνω μειώσεις.

Όσον αφορά στα κύρια προϊόντα της ζωικής παραγωγής, η παραγωγή κρέατος αυξήθηκε κατά 2,9% (σε 3,1 εκατ. τόνους), η παραγωγή αυγών κατά 2,3% (σε 19,1 εκατ. τόνους) και η παραγωγή γάλακτος κατά 2,6% (σε 11,4 εκατ. τόνους).

Χαρακτηριστικό για την αγροτική παραγωγή του 2012 ήταν ότι η αύξηση στην αξία των εξαγωγών αγροτικών αγαθών ήταν επαρκής ώστε να καλύψει τη μείωση στις εξαγωγές χάλυβα και, σύμφωνα με υπολογισμούς του Υπουργείου Αγροτικής Πολιτικής, ανήλθε από USD 13 δισ. το 2011 σε USD 18,2 δισ. το 2012, καλύπτοντας 26,5% των ουκρανικών εξαγωγών, ενώ για το 2013 αναμένεται να αυξηθούν έτι περαιτέρω σε USD 22 δισ.

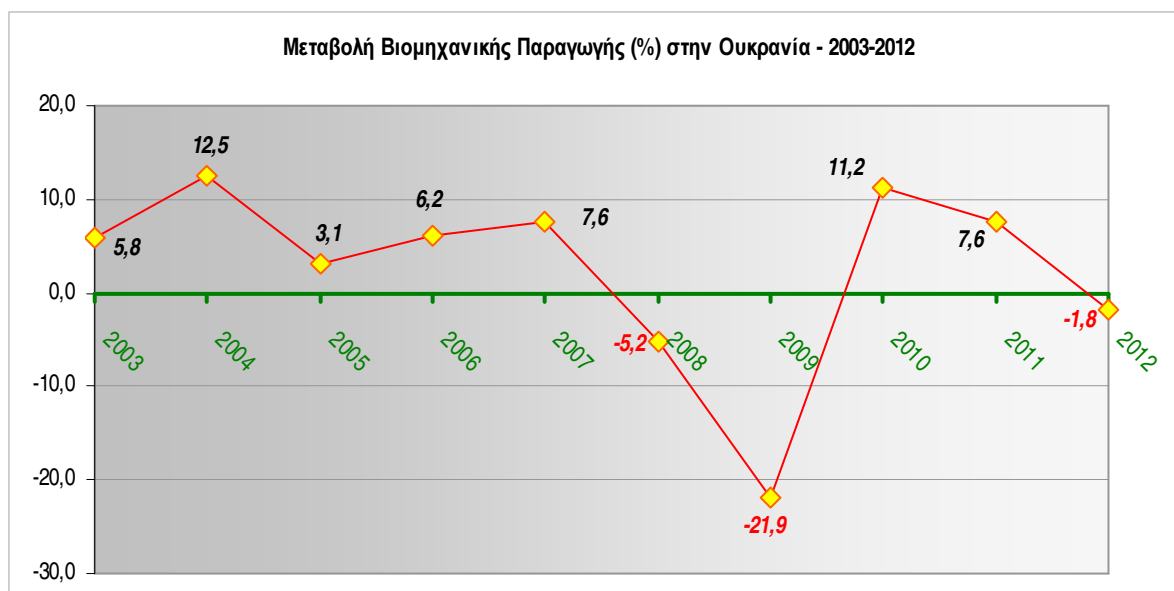
Υπενθυμίζεται ότι το ένα τέταρτο του παγκοσμίου συνόλου των γαιών με εύφορο μαυρόχρωμα βρίσκεται στην Ουκρανία ενώ τα 42 εκατ. από τα 60 εκατ. εκτάρια της έκτασης της χώρας είναι αγροτική γη. Συνεπώς, ο ουκρανικός αγροτικός τομέας έχει σημαντικές δυνατότητες υψηλής ανάπτυξης και εξαγωγών και δύναται να προσελκύσει σημαντικές επενδύσεις, ιδιαίτερα, αν – όπως διαφαίνεται ότι θα συμβεί σύντομα – οι Αρχές εξετάσουν πολιτικές και στρατηγικές για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της παραγωγής του τομέα, μέσω μεταρρυθμίσεων.

Παρά ταύτα, και ενώ αναμενόταν ότι από 1^{ης} Ιανουαρίου 2013 επρόκειτο να αρθεί η απαγόρευση αγοραπωλησίας αγροτικής γης, η Κυβέρνηση παρέτεινε την ισχύ της απαγόρευσης έως τουλάχιστον την 1^η Ιανουαρίου 2016.

1.2. Βιομηχανική παραγωγή

Το 2009, η βιομηχανική παραγωγή της Ουκρανίας κατακρημνίστηκε κυριολεκτικά (-21,9%) – ακολουθώντας την ήδη πτωτική πορεία του 2008. Η εν λόγω δραματική πτώση

αποτελέσει, άλλωστε, την κύρια συνιστώσα για την ύφεση στη χώρα. Το 2010, η αύξηση κατά 11,2%, κυρίως λόγω της χαμηλής βάσης σύγκρισης του 2009, και το 2011, η αύξηση του 7,6%, δεν κατάφεραν να επαναφέρουν τη βιομηχανική παραγωγή της Ουκρανίας στα προ 2008 επίπεδα.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

Για το 2012, η επιβράδυνση στην εξωτερική ζήτηση οδήγησε στη μείωση της βιομηχανικής παραγωγής κατά -1,8%, κυρίως λόγω της μειωμένης παραγωγής στην μεταποίηση (-3,7) και παρά την αύξηση στην παραγωγή της εξορυκτικής βιομηχανίας κατά 1,9% και των εταιρειών κοινής ωφελείας κατά 3%.

Ουσιαστικά, αύξηση στην παραγωγή παρατηρήθηκε στους τομείς των βιομηχανιών που απευθύνονται στους εσωτερικούς καταναλωτές. Παραδείγματος χάριν, το 2012, η σημαντική ζήτηση για ορυκτά λιπάσματα από τους Ουκρανούς αγρότες οδήγησε στην αύξηση της παραγωγής της χημικής και της πετροχημικής βιομηχανίας κατά 7,1% από το 2011. Αύξηση, επίσης, παρατηρήθηκε στην παραγωγή των εξής βιομηχανιών: στη βιομηχανία χάρτου και στις εκδόσεις κατά 4,5%, στην παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και νερού (3%), στην παραγωγή τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού (1,5%).

Από την άλλη πλευρά, η παραγωγή στους τομείς των βιομηχανικών κλάδων οι οποίοι είναι προσανατολισμένοι στις εξαγωγές μειώθηκε. Η μειωμένη εξωτερική ζήτηση για μέταλλα οδήγησε στη μείωση της παραγωγής της μεταλλουργικής βιομηχανίας και της παραγωγής ετοιμών προϊόντων από μέταλλα, η οποία για το 2012 σε σχέση με το 2011 περιορίστηκε κατά -5,2%. Λόγω, δε, της οικονομικής αδυναμίας στην Ευρωζώνη και την Τουρκία – των μεγάλων αγοραστών σιδηρούχων μετάλλων από την Ουκρανία – η τάση αυτή είναι πιθανόν να συνεχιστεί. Επίσης, η επιβολή τελών ανακύκλωσης από τη Ρωσία στα εισαγόμενα αυτοκίνητα, το Σεπτέμβριο του 2012, προκάλεσε τη μείωση στην παραγωγή ουκρανικών οχημάτων και εξοπλισμού μεταφορών. Ως αποτέλεσμα αυτού, για το 2012, η παραγωγή του κλάδου της μηχανουργίας μειώθηκε κατά 6%.

Σημαντική μείωση, κατά περίπου ένα τέταρτο του συνόλου, σημειώθηκε επίσης στην

παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ) και προϊόντων διύλισης πετρελαίου, μεταξύ άλλων και λόγω της βλάβης που προέκυψε στο διυλιστήριο του Lysychansk και των μετέπειτα επισκευών που απαιτήθηκαν (-26,4%), στην παραγωγή μη-μεταλλικών ορυκτών προϊόντων (-5,8%), στην ελαφρά βιομηχανία (-5,3%), στην βιομηχανία ξύλου (-1,8%), κτλ.

1.3. Κατασκευές

Οι κατασκευές ήταν ο κλάδος που επηρεάστηκε τα πλείστα από τη διεθνή χρηματοοικονομική κρίση και την επακόλουθη ύφεση που έπληξε την Ουκρανία. Συγκεκριμένα, το 2008, η δραστηριότητα στις κατασκευές μειώθηκε κατά -15,8%, το 2009 κατά -48,2% και το 2010 κατά -5,4%. Ταυτόχρονα, όπως είναι φυσικό, σημειώθηκε μια απότομη μείωση των τιμών των ακινήτων, τα οποία είχαν ανέλθει σε δυσθεώρητα ύψη έως το 2008, παντελώς αναντίστοιχα προς το βιοτικό επίπεδο και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ουκρανίας, όπως τουλάχιστον αυτά καταγράφονται επισήμως.

Το 2011, ο κατασκευαστικός τομέας γνώρισε σταδιακή ανάκαμψη κατά 11% και κάλυψε το 3,6% του ΑΕΠ. Η αύξηση στις κατασκευές ήταν επακόλουθο του υψηλού επιπέδου κυβερνητικής χρηματοδότησης με σκοπό την κατασκευή υποδομών για το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου του 2012, οι οποίες περιελάμβαναν γέφυρες, αυτοκινητοδρόμους, διαδρόμους προσγειώσεως και τερματικούς σταθμούς αεροδρομίων, στάδια, κ.α.

Παρά ταύτα, το 2012, λόγω της μείωσης των δημοσίων δαπανών σε μεγάλες υποδομές, μετά τη σταδιακή ολοκλήρωση των έργων για το Euro-2012 και, δεδομένης της υψηλής βάσης σύγκρισης που δημιούργησαν οι δημόσιες επενδύσεις το 2011, ο κατασκευαστικός τομέας γνώρισε μείωση δραστηριότητας κατά -13,8%.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η συνεχιζόμενη μείωση των τεχνικών έργων καθώς και η περιορισμένη πιστωτική χρηματοδότηση είναι πιθανόν να επηρεάσουν αρνητικά και το 2013, τουλάχιστον στο πρώτο εξάμηνό του.

1.4. Εμπόριο – Μεταφορές

Η σημαντική αύξηση της κατανάλωσης, η οποία υποστηρίχθηκε κυρίως από τη διψήφια αύξηση στους πραγματικούς μισθούς της Ουκρανίας, σήμανε, όπως ήταν φυσικό, και την αύξηση του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου.

Ο κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων (με ατομική ή εταιρική μορφή) λιανικού εμπορίου αυξήθηκε για το 2012 κατά 15,9% σε UAH 804,3 δισ. και ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων εστίασης κατά 8,2% σε UAH 23,8 δισ. Σημειώνεται, ότι η αύξηση στον κύκλο εργασιών λιανικής πώλησης ήταν η υψηλότερη από το 2008 και δείχνει τη συνεχιζόμενη θετική επιρροή της ιδιωτικής κατανάλωσης στην οικονομία της Ουκρανίας. Παρά ταύτα, η αναμενόμενη περιστολή των δημοσιονομικών δαπανών το 2013 προβλέπεται ότι θα λειτουργήσει περιοριστικά στην κατανάλωση.

Ο κύκλος εργασιών του χονδρικού εμπορίου, όμως, γνώρισε, το 2012, μικρή σχετική μείωση κατά περίπου -1% από το 2011 σε UAH 1,093 δισ. Ο κύκλος εργασιών του χονδρικού εμπορίου τροφίμων, το οποίο κάλυψε περί το 20% του συνόλου, αυξήθηκε κατά 11%, ενώ ο κύκλος εργασιών του χονδρικού εμπορίου των υπολοίπων προϊόντων μειώθηκε κατά -4%.

Όσον αφορά στις μεταφορές, ο όγκος των μεταφερομένων εμπορευμάτων στην Ουκρανία μειώθηκε κατά -4,9% το 2012 σε 722,8 εκατ. τόνους και ο κύκλος εργασιών των

μεταφορών εμπορευμάτων μειώθηκε κατά -7,6% από το 2011 σε 395 δισ. τονοχιλιόμετρα. Οι σιδηροδρομικές μεταφορές μειώθηκαν κατά -2,5% σε 457,5 εκατ. τόνους, οι οδικές μεταφορές αυξήθηκαν κατά 0,1% σε 179 εκατ. τόνους, οι υδάτινες μεταφορές μειώθηκαν κατά -21,4% σε 7,8 εκατ. τόνους, οι μεταφορές μέσω αγωγών μειώθηκαν κατά -17,1% σε 128,4 εκατ. τόνους και οι αεροπορικές μεταφορές αυξήθηκαν κατά 24,7% σε 0,1 εκατ. τόνους.

Όσον αφορά στις επιβατικές μεταφορές, για το 2011, ο όγκος των επιβατών που μεταφέρθηκαν εντός της χώρας μειώθηκε κατά -2,4% σε περίπου 6,8 δισ. επιβάτες. Ο κύκλος εργασιών των επιβατικών μεταφορών μειώθηκε κατά -1,2% σε 132 δισ. χιλιόμετρα επιβατών.

2. Δημόσια οικονομικά - Ιδιωτικοποιήσεις

Η επιβράδυνση της εισροής δημοσιονομικών εσόδων, αποτέλεσμα της ύφεσης στην οποία οδηγήθηκε η ουκρανική οικονομία, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012, καθώς και της χαλαρής δημοσιονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης, είχε ως αποτέλεσμα μια σημαντική επιδείνωση στα δημόσια οικονομικά της χώρας το 2012. Η αύξηση των δημοσίων εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά περίπου 10% – ποσοστό κατά 7,5% μικρότερο από τον στόχο που είχε τεθεί από την Κυβέρνηση – σε UAH 346,054 δισ. το 2012 δεν ήταν επαρκής, ιδίως σε σύγκριση με τις αυξήσεις στις κοινωνικές δαπάνες.

Παρά τις εντατικές προσπάθειες για εισπραξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερων δημοσιονομικών εσόδων από πλευράς των ουκρανικών Αρχών, τα αποτελέσματα που επέτυχαν οι φορολογικές και τελωνειακές υπηρεσίες ήταν μάλλον περιορισμένα. Τα έσοδα από τον εταιρικό φόρο εισοδήματος αυξήθηκαν μόλις κατά 1,1% από το προηγούμενο έτος, σε ονομαστικούς όρους, ενώ οι εισπράξεις ΦΠΑ αυξήθηκαν κατά 6,7% από το 2011.

Οι περιορισμένες αυξήσεις στις εισπράξεις φόρων (ιδιαίτερα από εταιρείες) είναι δυνατόν, πάντως, να εκληφθούν και ως σύμπτωμα επιδείνωσης των επιχειρηματικών συνθηκών. Καθώς, δε, φαίνεται ότι συνεχίζεται ο περιορισμός στα εταιρικά κέρδη, είναι πιθανόν να υπάρξει περαιτέρω μείωση των επενδύσεων και, κατά συνέπεια, να δημιουργηθεί ένας φαύλος κύκλος στην επιχειρηματική ανάπτυξη. Η, δε, περιορισμένη αύξηση του ΦΠΑ, επιβεβαιώνει μια συνεχιζόμενη επιβράδυνση στην ευρύτερη οικονομική δραστηριότητα στη χώρα.

Συνεπώς, η αύξηση στα δημοσιονομικά έσοδα ήταν, ουσιαστικά, κυρίως αποτέλεσμα, αφ' ενός, των εισπράξεων δασμών και τελών επί των εισαγόμενων προϊόντων, και, αφ' ετέρου, της σημαντικής υποστήριξης από τις συνεισφορές της Κεντρικής Τράπεζας στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Συγκεκριμένα, η Κεντρική Τράπεζα της Ουκρανίας διοχέτευσε περί τα UAH 23,6 δισ. από τα κέρδη της στον Κρατικό Προϋπολογισμό, ήτοι περί το 7% του συνόλου των δημοσιονομικών εσόδων. Σημειωτέον, δε, ότι οι μεταφορές κερδών της Κεντρικής Τράπεζας υπερέβησαν τον αρχικό στόχο για το 2012 κατά 2,5 φορές.

Όσο η εισροή δημοσιονομικών εσόδων συνέχιζε να επιβραδύνεται, η αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών επιταχύνθηκε κατά τη διάρκεια του 2012. Ο ρυθμός αύξησης των δημοσιονομικών δαπανών ξεπέρασε το ρυθμό αύξησης των δημοσιονομικών εσόδων κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξάμηνου του έτους, λόγω των κοινωνικών δαπανών (κυρίως συντάξεις και άλλες καταβολές κοινωνικής αλληλεγγύης), οι οποίες αυξήθηκαν κατά 31% από το 2011,

κατά την πορεία προς τις κοινοβουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου του 2012. Είναι, πάντως, βέβαιο ότι, καθώς δεν είναι δυνατόν να ακολουθηθεί ο ίδιος ρυθμός αύξησης στις κοινωνικές δαπάνες, οι δημοσιονομικές δαπάνες θα αναπτυχθούν με πιο αργό ρυθμό το 2013.

Οι δημοσιονομικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά 18,7% από το προηγούμενο έτος – έναντι της αύξησης κατά 10% το προηγούμενο έτος – και ανήλθαν, για το 2012, σε UAH 395,682 δισ.

Συνεπώς, το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού αυξήθηκε σε 3,8% του ΑΕΠ από 1,8% του ΑΕΠ το 2011. Σημειωτέον, όμως, ότι οι υψηλότερες τιμές για το εισαγόμενο φυσικό αέριο ταυτόχρονα με την αρνητική στάση της Κυβέρνησης στις συνεχόμενες συστάσεις του Δ.Ν.Τ. για αύξηση των τιμών του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά και τις εταιρείες θέρμανσης μειώνοντας, έτσι, τη σημαντική κυβερνητική επιδότηση, δημιούργησαν επιπρόσθετες οικονομικές δυσκολίες στη Naftogaz Ukrainy με αποτέλεσμα να απαιτείται η κυβερνητική κάλυψη του ελλείμματός της, το οποίο εκτιμάται σε 1,8% του ΑΕΠ για το 2012.

Επίσης, η Κυβέρνηση, παρά τα μέτρα που έλαβε, όπως η αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης για τις γυναίκες και τους περιορισμούς στα επιδόματα για τους νέους συνταξιούχους, δεν κατάφερε να εξαλείψει το έλλειμμα του Συνταξιοδοτικού Ταμείου, κυρίως λόγω ορισμένων προεκλογικών αυξήσεων στις συντάξεις, το οποίο μειώθηκε πάντως σε 1,2% του ΑΕΠ το 2012 από 2,3% το 2011.

Κατόπιν του εκλογικού έτους 2012, η δημοσιονομική εξυγίανση φαίνεται ότι θα επανέλθει στην ημερήσια διάταξη το 2013 εν όψει της προσπάθειας της Κυβέρνησης να προβεί σε νέα συμφωνία δανειοδότησης με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των ξένων πιστωτών. Για να επιτευχθεί, δε, η εν λόγω εξυγίανση, πρωταρχικό ρόλο θα παίξουν η μείωση των κρατικών ενεργειακών επιδοτήσεων – ίσως η κύρια εκ των προϋποθέσεων που θέτει το Δ.Ν.Τ. για την υπογραφή της νέας δανειακής σύμβασης – και η εισαγωγή μεταρρυθμίσεων στην κοινωνική ασφάλιση της Ουκρανίας. Αυτό σημαίνει ότι, αν τα έσοδα από φόρους παραμείνουν σε χαμηλά επίπεδα, κατά πάσα πιθανότητα η δημοσιονομική πολιτική της Ουκρανίας για το 2013 μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη για την οικονομική της ανάπτυξη.

Υπενθυμίζεται ότι, με σκοπό τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος, την αύξηση των δημοσιονομικών εσόδων και την ενίσχυση των συνταξιοδοτικών ταμείων, το Ουκρανικό Κοινοβούλιο είχε ψηφίσει, το Δεκέμβριο του 2010, το νέο Φορολογικό Κώδικα, κατόπιν μειζόνων διαβουλεύσεων, εντόνων διαμαρτυριών από τους μικρομεσαίους επιχειρηματίες και άρνησης του Πρόεδρου της Ουκρανίας, κ. V. Yanukovich, να υπογράψει το πρώτο νομοσχέδιο.

Παρά ταύτα, κατά το 2011 και στη συνέχεια και το 2012, σωρεία τροπολογιών κατατέθηκαν για την τροποποίηση του εν λόγω Φορολογικού Κώδικα, καθώς το αρχικό κείμενο θεωρήθηκε ότι περιείχε πολλαπλές ασάφειες ενώ υπήρξε και η βούληση να μεταβληθούν, για διάφορους λόγους, διάφορα σημεία του Νόμου. Χαρακτηριστικό είναι ότι το πρώτο πεντάμηνο μετά την θέση σε ισχύ του Φορολογικού Κώδικα είχαν κατατεθεί 518 τροπολογίες.

Εντός του 2012, οι τροπολογίες που εισήχθησαν αφορούν μεταξύ άλλων στις προκαταβολικές πληρωμές εταιρικού φόρου εισοδήματος, τη φορολόγηση συναλλαγών με χρεόγραφα και παράγωγα, την εισαγωγή της έννοιας της χρηματοοικονομικής (τραπεζικής) συναλλαγματικής, ορισμένες μεταβολές στον ειδικό φόρο κατανάλωσης (στην αιθανόλη, τα οινοπνευματώδη ποτά, τα αμαξώματα των αυτοκινήτων κ.α.) και σε άλλα τέλη, καθώς και

μεταβολές στον εταιρικό φόρο εισοδήματος και στον ΦΠΑ.

Επίσης, από 1^{ης} Ιουνίου 2012, εφαρμόστηκε ο νέος Τελωνειακός Κώδικας. Οι γνώμες για τις μεταβολές που εισάγει ήταν ποικίλες, καθώς ορισμένες διατάξεις είχαν θετική αποδοχή από τους φορείς, ενώ άλλες άφησαν σημαντικά περιθώρια για βελτίωση. Θετικά αντιμετωπίστηκαν, μεταξύ άλλων, η δυνατότητα εκτελωνισμού σε οποιοδήποτε τελωνείο ανεξαρτήτως εντοπιότητας του εισαγωγέα, ο νομοθετημένος πλέον περιορισμός του χρόνου εκτελωνισμού εμπορευμάτων σε τέσσερις ώρες, η μείωση στο ποσοστό των εμπορευμάτων που ελέγχονται, η αύξηση των ποσοτήτων εμπορευμάτων που δηλώνονται ηλεκτρονικά κ.α. ενώ αρνητικά αντιμετωπίστηκαν τα υπερβολικά υψηλά πρόστιμα, οι περιορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες ο δηλών μπορεί να θέσει τα εμπορεύματα σε ελεύθερη κυκλοφορία παρέχοντας εγγυήσεις κ.α.

Παρά ταύτα, η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή παραμένουν σημαντικά προβλήματα για τις φορολογικές αρχές της Ουκρανίας, τη στιγμή που, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης και Εμπορίου, το επίπεδο της παραοικονομίας στη χώρα για το 2012, ανήλθε σε 45% του ΑΕΠ, σύμφωνα με υπολογισμούς που έγιναν βάσει του λόγου της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών προς τον κύκλο εργασιών λιανικής πώλησης.

Όσον αφορά στις ιδιωτικοποιήσεις, το Ταμείο Κρατικής Περιουσίας (SPF) – το οποίο διαχειρίζεται τις ιδιωτικοποιήσεις στην Ουκρανία – ανακοίνωσε ότι για το 2012 τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις που διοχετεύθηκαν στον Προϋπολογισμό ανήλθαν σε USD 846 εκατ. περίπου 68% των προβλεφθέντων (USD 1,25 δισ.). Το μείζον τμήμα των κρατικών περιουσιακών στοιχείων που διατέθηκαν προς πώληση το 2012 αγοράστηκαν από εταιρείες δύο Ουκρανών επιχειρηματιών, ήτοι του κ. R. Akhmetov (5 εταιρείες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας) και D. Firtash (13 εταιρείες διανομής φυσικού αερίου).

Τον Ιανουάριο του 2012, πάντως, το Κοινοβούλιο της Ουκρανίας ενέκρινε το Πρόγραμμα Ιδιωτικοποιήσεων για την τετραετία 2011-2014. Σύμφωνα με την Κυβέρνηση, οι εισροές στον Προϋπολογισμό από τις ιδιωτικοποιήσεις και τη διαχείριση των κρατικών εταιρειών για την εν λόγω περίοδο θα φτάσει τις UAH 50-70 δισ. και κατόπιν της ολοκλήρωσης του Προγράμματος, το μερίδιο του κρατικού τομέα στην οικονομία θα έχει μειωθεί σε 25-30% του ΑΕΠ. Η Κυβέρνηση σημείωσε ότι με το Πρόγραμμα αυτό θα ολοκληρωθούν οι ιδιωτικοποιήσεις, οι οποίες συνεχίζονται επί εικοσαετία στη χώρα.

Τέλος όσον αφορά στο δανεισμό της Ουκρανίας, στο τέλος του 2012, το συνολικό – ήτοι το δημόσιο (άμεσο) και το εγγυημένο από το Κράτος – χρέος της Ουκρανίας ανήλθε σε USD 64,5 δισ. (UAH 515,51 δισ.)

Αναλυτικά, το δημόσιο (άμεσο) εξωτερικό χρέος της χώρας ανήλθε σε USD 26,14 δισ. (UAH 208,92 δισ.) και το δημόσιο (άμεσο) εσωτερικό χρέος της χώρας σε UAH 190,30 δισ. ήτοι USD 23,81 δισ. Το συνολικό δημόσιο (άμεσο) χρέος για το 2012 ανήλθε σε UAH 399,22 δισ. (USD 49,95 δισ.).

Το εγγυημένο από το κράτος χρέος, στο τέλος του 2012, ανήλθε σε UAH 116,29 δισ., ήτοι USD 14,55 δισ. (εσωτερικό USD 2,03 δισ. / εξωτερικό USD 12,52 δισ.).

Το συνολικό δημόσιο (άμεσο) χρέος της Ουκρανίας αυξήθηκε, κατά το 2012, σε 28,3% του ΑΕΠ από 27,4% του ΑΕΠ το 2011. Αναλυτικά, το δημόσιο (άμεσο) εξωτερικό χρέος της χώρας μειώθηκε, κατά το 2012, σε 14,8% του ΑΕΠ από 15% του ΑΕΠ, το 2011, και το δημόσιο (άμεσο) εσωτερικό χρέος της χώρας αυξήθηκε, κατά το 2012, σε 13,5% του ΑΕΠ από 12,4% του ΑΕΠ, το 2011.

Σημειώνεται ότι το μικτό (δημόσιο + ιδιωτικό) εξωτερικό χρέος της Ουκρανίας ανήλθε για το 2012 σε 76,6% του ΑΕΠ.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα δανεισμού για το 2013, η Ουκρανία αναμένεται, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, να αναζητήσει πάνω από USD 12,5 δισ. και να καταβάλει USD 13,7 δισ. για αποπληρωμή εξωτερικών και εσωτερικών δανείων. Κατά την έγκριση του Προϋπολογισμού του 2013, το ανώτατο όριο του δημοσίου χρέους της Ουκρανίας ορίστηκε σε USD 60,4 δισ.

3. Ισοζύγιο πληρωμών

Το 2012, δύο κύριες συνιστώσες προκάλεσαν την αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Πρώτον, οι δυσμενείς συνθήκες στις παγκόσμιες αγορές αγαθών (εκτός των αγροτικών προϊόντων) και η περιορισμένη ανάπτυξη/ύφεση στις χώρες που ήταν οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της Ουκρανίας (κυρίως στην Ευρώπη), με αποτέλεσμα την επιβράδυνση της ανάπτυξης των εξαγωγών. Δεύτερον, οι σημαντικές επενδυτικές ανάγκες της εγχώριας οικονομίας που προέκυψαν λόγω της διοργάνωσης του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου 2012 και η ταχεία αύξηση του πραγματικού εισοδήματος των Ουκρανών, η οποία οδήγησε σε αύξηση των εισαγωγών.

Το πλεόνασμα του Ισοζυγίου Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων και Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών είναι αποτέλεσμα πιο ενεργού δανεισμού της κυβέρνησης, αυξημένων εισροών επενδύσεων και δανειακών κεφαλαίων στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας και μιας μείωσης στην εκροή μετρητών εκτός του τραπεζικού τομέα.

Ισοζύγιο πληρωμών της Ουκρανίας 2011/2012 (εκατ. USD)

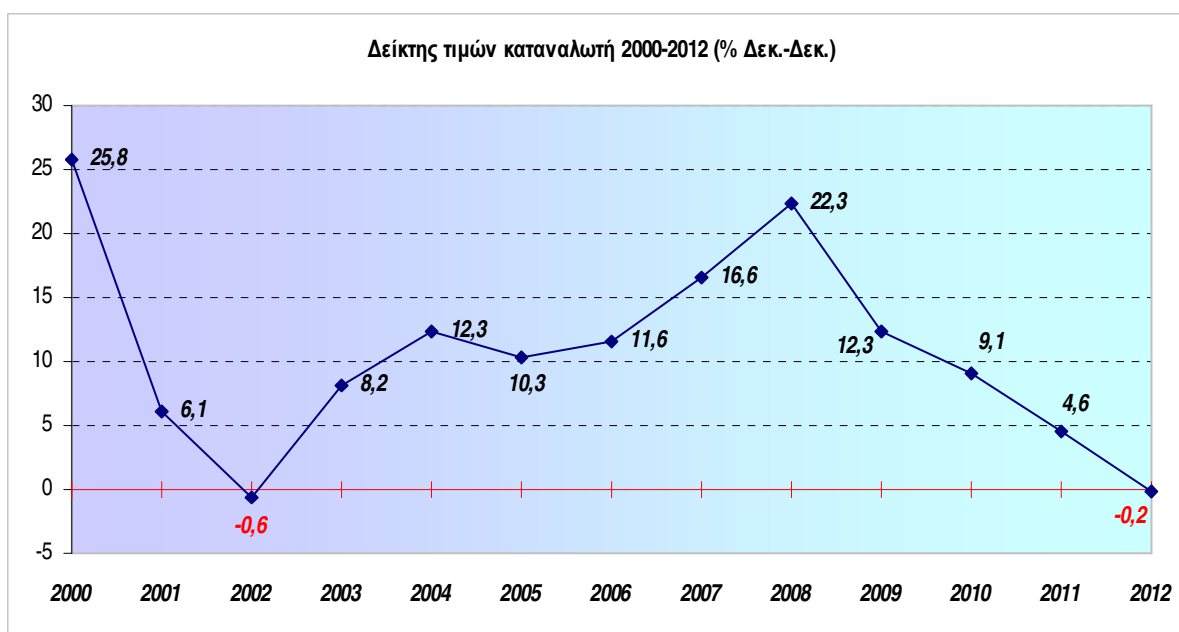
	2011	2012
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-10.245	-14.761
Εμπορικό ισοζύγιο και ισοζύγιο υπηρεσιών	-10.157	-14.772
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	88.844	89.768
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-99.001	-104.540
Εμπορικό ισοζύγιο*	-16.252	-20.492
Εξαγωγές αγαθών	69.418	69.812
Εισαγωγές αγαθών	-85.670	-90.304
Ισοζύγιο υπηρεσιών	6.095	5.720
Εξαγωγές υπηρεσιών	19.426	19.956
Εισαγωγές υπηρεσιών	-13.331	-14.236
Ισοζύγιο εισοδημάτων	-3.796	-2.965
Εισροές	5.485	7.082
Εκροές	-9.281	-10.047
Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων	3.708	2.976
Εισροές	4.751	4.219
Εκροές	-1.043	-1.243
Συνολικό Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων και Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	9.259	13.416
Ισοζύγιο Κεφαλαιακών Μεταβιβάσεων	98	38
Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών	9.161	13.378
Άμεσες επενδύσεις	7.015	6.627
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	1.557	4.682
Άλλες επενδύσεις	-1.866	-5.525

Μικτά επίσημα διαθέσιμα	2.455	7.594
Τακτοποιητά στοιχεία	986	1.345

* Παρατηρούνται μικρές αποκλίσεις μεταξύ των στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας και της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας λόγω διαφορών στη μεθοδολογία.
Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

4. Τιμές - Κατανάλωση

Σε συνέχεια του υψηλότερου ποσοστού της τελευταίας δεκαετίας το 2008 (22,3%), ο πληθωρισμός ακολούθησε σταθερά την τάση επιβράδυνσης σε 12,3% το 2009, 9,1% το 2010 και 4,6% το 2011.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Το 2012, παρά την πρόβλεψη της Κυβέρνησης για πληθωρισμό 7,9%, οι τιμές μειώθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος (Δεκ. – Δεκ.) κατά -0,2%, σημειώνοντας αποπληθωρισμό για πρώτη φορά εντός της τελευταίας δεκαετίας και μετά το 2002. Χαρακτηριστικό, δε, είναι ότι, για πρώτη φορά, οι μεταβολές στις μηνιαίες τιμές κυμάνθηκαν από 0,3% (το Μάρτιο) σε -0,3% (το Μάιο, Ιούνιο και Αύγουστο).

Οι μειώσεις στον δείκτη τιμών καταναλωτή, κατά το 2012, ήταν αποτέλεσμα μειώσεων στις τιμές των τροφίμων, απότοκο της καλής εσοδείας φρούτων και λαχανικών κατά το υπό εξέταση έτος. Οι τιμές τροφίμων και μη-οινοπνευματωδών ποτών το Δεκέμβριο του 2012 είχαν μειωθεί σε σχέση με το Δεκέμβριο του 2011 κατά -2,3%. Οι μεγαλύτερες μειώσεις, ήτοι -22,5%, -19,7% και -16,8% σημειώθηκαν στις τιμές των λαχανικών, των αυγών και της ζάχαρης αντίστοιχα, ενώ παρατηρήθηκαν μειώσεις και στις τιμές των γαλακτοκομικών προϊόντων, των ψαριών του ηλιελαίου και των φρούτων. Οι τιμές για το ψωμί, το κρέας και τα προϊόντα από κρέας αυξήθηκαν κατά 2,7%, 1,3% και 0,9% αντίστοιχα, χωρίς όμως να επηρεάσουν σημαντικά τις τιμές των τροφίμων. Οι τιμές και για τα λοιπά προϊόντα παρουσίασαν επίσης μειωτική τάση.

Επίσης, η σταθερή ισοτιμία και ο χαμηλός πληθωρισμός σε χώρες - εμπορικούς εταίρους

της Ουκρανίας συνέδραμαν και στη διατήρηση των χαμηλών τιμών στα εισαγόμενα προϊόντα, ενώ οι περιορισμένες αυξήσεις και στα προϊόντα διατίμησης περιόρισαν επιπροσθέτως οποιεσδήποτε πληθωριστικές πιέσεις.

Ο δείκτης βιομηχανικών τιμών παραγωγού για το 2012 ανήλθε σε 0,3% από 14,2% το 2011, καταγράφοντας το χαμηλότερο ποσοστό στη βιομηχανική ιστορία της χώρας. Οι τιμές στην εξορυκτική βιομηχανία και στη μεταλλουργία σημείωσαν τις μεγαλύτερες μειώσεις, λόγω της πτώσης στις τιμές των κοινών μετάλλων, αποτέλεσμα της επιβράδυνσης στην παγκόσμια οικονομία.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του Δ.Ν.Τ., οι τιμές του σιδηρομεταλλεύματος του νικελίου και του κασσίτερου, μειώθηκαν αντίστοιχα κατά -23,4%, -23,4% και -19%, με αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών στον τομέα ορυχείων και λατομείων (μη-ενεργειακών) κατά 24,6% (Δεκ.-Δεκ.). Επίσης, η μεταλλουργία, η οποία καλύπτει το μεγαλύτερο τμήμα του δείκτη βιομηχανικών τιμών παραγωγού (21,8%) αντιμετώπισε την ταχύτερη μείωση στις τιμές της το Σεπτέμβριο του 2012, κατά -9,6%. Παρά ταύτα, κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, χάρη στις ανοδικές τάσεις στις παγκόσμιες αγορές μετάλλων και τη σταδιακή αύξηση των τιμών τους, η πτώση των τιμών για τη μεταλλουργία περιορίστηκε το Δεκέμβριο σε -5,1%.

Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό που ψηφίστηκε από το Ουκρανικό Κοινοβούλιο για το 2013, ο δείκτης τιμών καταναλωτή αναμένεται να φτάσει το Δεκέμβριο του 2013 σε 5,9% και ο δείκτης τιμών παραγωγού σε 6,3%.

Όσον αφορά στην κατανάλωση, το 2012, η Τελική Καταναλωτική Δαπάνη των νοικοκυριών ενισχύθηκε από την εσωτερική ζήτηση, σε συνέχεια της ανόδου των εισοδημάτων και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Η αύξηση κατά 15% στην κατηγορία των τροφίμων και μη-οινοπνευματώδων ποτών, η οποία καλύπτει σχεδόν 40% του συνόλου, αν και όχι η μεγαλύτερη ήταν η σημαντικότερη. Έπονται οι αυξήσεις στα οινοπνευματώδη ποτά και τα καπνικά προϊόντα (αύξηση 18,7% με κάλυψη 7,7%) και την ένδυση / υπόδηση (αύξηση 20,8% με κάλυψη 6,6%).

Τελική Καταναλωτική Δαπάνη των νοικοκυριών, κατά σκοπό, για το 2012

Τελική Καταναλωτική Δαπάνη των Νοικοκυριών	Σε τρέχουσες τιμές		Μεταβολή από 2011*
	εκατ. UAH	% του συνόλου	
ΣΥΝΟΛΟ	986.540	100	11,7
01. Τρόφιμα και μη-οινοπνευματώδη ποτά	384.212	38,9	15,0
02. Οινοπνευματώδη ποτά – Καπνικά προϊόντα	76.168	7,7	18,7
03 Ένδυση / Υπόδηση	65.293	6,6	20,8
04 Ενοίκια – Επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας	119.882	12,2	5,2
05 Επίπλωση - Ηλεκτρικές οικιακές συσκευές και συντήρηση κατοικιών	40.178	4,1	5,3
06 Προστασία της υγείας	46.476	4,7	9,1
07 Μεταφορές	120.863	12,3	6,3
08 Επικοινωνίες	23.436	2,4	9,1
09 Αναψυχή και πολιτισμός	38.126	3,9	7,5
10 Εκπαίδευση	13.535	1,4	1,3
11 Ξενοδοχεία και εστιατόρια	24.624	2,4	5,3
12 Άλλα αγαθά και υπηρεσίες	33.747	3,4	15,4

* σε σταθερές τιμές 2007

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

5. Νομισματική πολιτική - Συναλλαγματική ισοτιμία - Τράπεζες

Λόγω των δυσμενών εξωτερικών συνθηκών στις αγορές πρώτων υλών και τις κεφαλαιαγορές, οι οποίες επηρέασαν και τις προσδοκίες της ουκρανικής αγοράς, απαιτήθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Ουκρανίας να επιδείξει ευελιξία στη νομισματική πολιτική. Η σταθερότητα των τιμών (λόγω του – αμελητέου – αποπληθωρισμού) του 2012, η οποία επετεύχθη εν μέρει και λόγω της προβλέψιμης πορείας στην αγορά συναλλάγματος, συνετέλεσε στην πραγματική αύξηση του εισοδήματος των νοικοκυριών και επέτρεψε στους Ουκρανούς παραγωγούς να βρεθούν σε σχετικά πλεονεκτική θέση όσον αφορά στις τιμές στις διεθνείς αγορές.

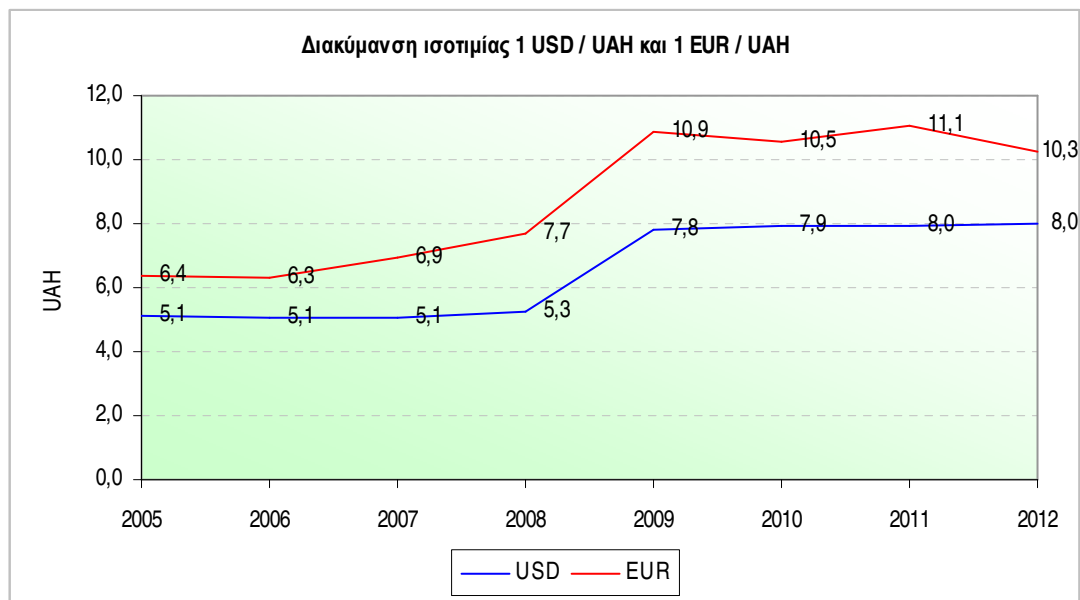
Εντός του 2012, κατεβλήθησαν, επίσης, σημαντικά ποσά για την αποπληρωμή δημοσίου και εγγυημένου από το Κράτος χρέους. Συγκεκριμένα, το ποσό των αποπληρωμών, το οποίο ανήλθε σε περίπου USD 7,8 δισ. – συμπεριλαμβανομένων περίπου USD 3,5 δισ. τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή δανείων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου – ήταν κατά πάνω από δύο φορές μεγαλύτερο από τις αποπληρωμές του προηγούμενου έτους (USD 3,2 δισ.). Υπ' αυτές τις συνθήκες, η Κεντρική Τράπεζα αναγκάστηκε να χρησιμοποιήσει συναλλαγματικά διαθέσιμα, λόγω της έλλειψης νέας δανειοδότησης από το Δ.Ν.Τ. και των δυσκολιών που συνάντησε στη ανεύρεση πιστωτών στις διεθνείς αγορές.

Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Ουκρανίας, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας μειώθηκαν, κατά το 2012, κατά 22,8% από το 2011. Συγκεκριμένα, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα μειώθηκαν το 2012 κατά USD 7,249 δισ. σε USD 24,546 δισ. από USD 31,795 δισ. το 2011. Τα διαθέσιμα σε Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα μειώθηκαν κατά USD 9 εκατ. σε USD 9 εκατ., τα διαθέσιμα σε χρυσό αυξήθηκαν κατά USD 505 εκατ. σε USD 1,89 δισ. και, τέλος, τα διαθέσιμα σε συνάλλαγμα μειώθηκαν κατά USD 7,745 δισ. σε USD 22,647 δισ.

Οι μεταβολές στην προσφορά χρήματος ήταν συμβατές με την μακροοικονομική κατάσταση, καθώς μια αύξηση κατά 6,4% στη νομισματική βάση το 2012, ενισχυμένη από τον νομισματικό πολλαπλασιαστή, οδήγησε σε αύξηση της προσφοράς χρήματος κατά 12,8%. Επίσης, η σταθερότητα της ισοτιμίας της Γκρίβνας σε συνδυασμό με τα μέτρα για το τραπεζικό σύστημα οδήγησαν σε αύξηση της χρηματοδοτικής βάσης για τις τράπεζες, με τις καταθέσεις των νοικοκυριών να αυξάνονται εντός του 2012 κατά 19%.

Δεδομένης της σταθερότητας των τιμών στη χώρα, η Κεντρική Τράπεζα προχώρησε σε μια σειρά από μέτρα, εντός του 2012, με σκοπό την τόνωση του δανεισμού από τις τράπεζες. Συγκεκριμένα, η Κεντρική Τράπεζα μείωσε το προεξοφλητικό επιτόκιο και τα επιτόκια αναχρηματοδότησης δανείων, παρέσχε υποστήριξη στη ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος και χαλάρωσε τις απαιτήσεις για τα υποχρεωτικά κεφαλαιακά αποθέματα των τραπεζών.

Παρά ταύτα, λόγω των αυξημένων εξωτερικών κινδύνων και των αβέβαιων προοπτικών, οι δανειακές χρηματοδοτήσεις των τραπεζών ανέκαμψαν με αρκετά αργό ρυθμό με το δανεισμό των τραπεζών στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας να αυξάνεται κατά 4,9% το 2012.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ουκρανίας

Η επίσημη μέση ισοτιμία της Γκρίβνας έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. για το 2012 ανήλθε σε 7,991 UAH / 1 USD, αυξημένη κατά 0,29% από την ισοτιμία του 2011.

Η επίσημη μέση ισοτιμία της Γκρίβνας έναντι του Ευρώ για το 2012 ανήλθε σε 10,27 UAH / 1 EUR, μειωμένη κατά -7,4% από την ισοτιμία του 2011.

Την 1 Ιανουαρίου 2013, 176 τράπεζες (με τη μορφή της δημόσιας ανώνυμης εταιρείας) είχαν άδεια τραπεζικής λειτουργίας στην Ουκρανία (1/1/2012: 176) και 22 βρίσκονταν σε διαδικασία εκκαθάρισης. Εκ των 176 τραπεζών, 53 είχαν συμμετοχή ξένου κεφαλαίου και 22 ήταν αποκλειστικά ξένες τράπεζες. Το μερίδιο του ξένου κεφαλαίου στο εγκεκριμένο κεφάλαιο του συνόλου των τραπεζών ανήλθε για το 2012 σε 39,5% από 41,9% το 2011.

Τα έσοδα των ουκρανικών τραπεζών για το 2012 αυξήθηκαν σε UAH 150,5 δισ. από USD 142,8 δισ. το 2011 και οι δαπάνες τους μειώθηκαν σε UAH 145,6 δισ. από USD 150,5 δισ. το 2011.

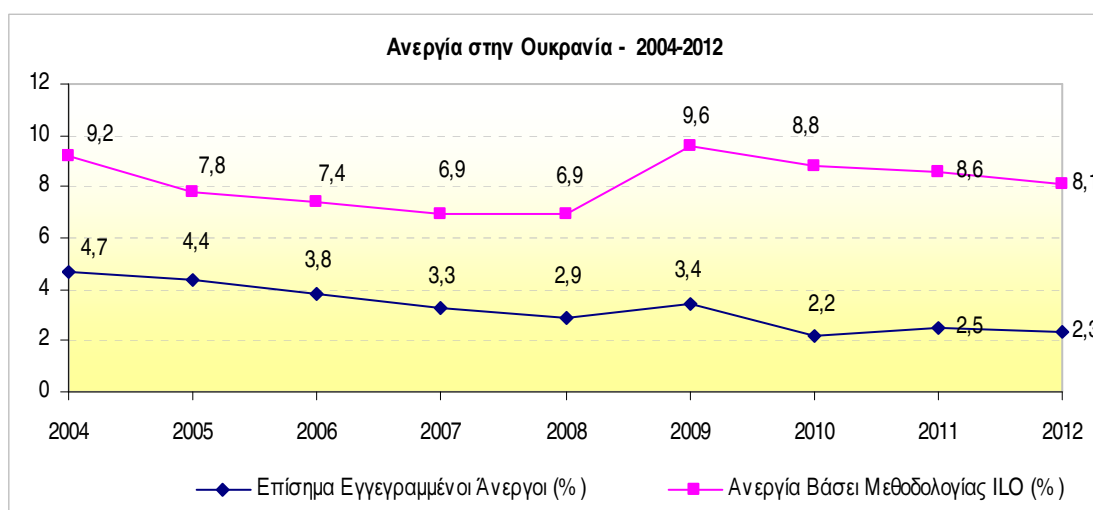
6. Ανεργία - Μισθοί / Εισόδημα / Κατά κεφαλήν ΑΕΠ

Η επίσημα καταγεγραμμένη ανεργία στην Ουκρανία, το 2012, μειώθηκε κατά -0,2% και διαμορφώθηκε στο 2,3% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας σε ηλικία εργασίας, εγγεγραμμένου στην Κρατική Υπηρεσία Απασχόλησης. Η πορεία του εν λόγω δείκτη ήταν πτωτική για σχεδόν ολόκληρο το έτος (ήτοι τρίμηνο: 2,6%, εξάμηνο: 2,5%, εννιάμηνο: 2,3%). Οι άνεργοι σε ηλικία εργασίας, εγγεγραμμένοι στην Κρατική Υπηρεσία Απασχόλησης, ανήλθαν κατά μέσο όρο για το 2012 σε 467,7 χιλ. (2011: 505,3 χιλ.)

Η ανεργία, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO), μειώθηκε, το 2012, κατά 0,5%, και έφτασε το 8,1% (τρίμηνο: 9,1%, εξάμηνο: 8,4%, εννιάμηνο: 8,0%). Οι άνεργοι σε ηλικία εργασίας, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, ανήλθαν κατά μέσο όρο για το 2012 σε 1,657 εκατ.

Όπως καθίσταται εμφανές και από τον παρακάτω πίνακα, η ανεργία στην Ουκρανία

ακολουθούσε μια πτωτική πορεία για την περίοδο 2004-2008, η οποία ανακόπηκε το 2009 λόγω της ύφεσης στη χώρα.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Σύμφωνα, πάντως με την Κυβέρνηση, από τα περίπου 20 εκατομμύρια των Ουκρανών σε ηλικία εργασίας, περίπου έξι εκατομμύρια απασχολούνται ανεπισημως και δεν καταβάλουν ασφαλιστικές εισφορές. Συνεπώς, πέραν της εισφοροδιαφυγής, ουδείς γνωρίζει υπό ποιους εργασιακούς όρους απασχολούνται, τι ασφάλιση έχουν κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, ποια ασφαλιστική κάλυψη έχουν σε περίπτωση ατυχήματος ή αναπηρίας και πως θα λάβουν συντάξεις.

Επίσης, σύμφωνα και πάλι με δηλώσεις κυβερνητικών στελεχών, το ποσοστό των αδήλων αποδοχών των απασχολούμενων ανέρχεται σε 40% του συνολικού τους μισθού. Στην Ουκρανία, η αποφυγή από τους εργοδότες της καταχώρησης των απασχολούμενων των επιχειρήσεών τους ή η καταχώρησή τους με βασικό μισθό και η καταβολή οποιουδήποτε επιπλέον αδήλου μισθού σε μετρητά, αποτελούν ιδιαίτερα διαδεδομένα φαινόμενα τα οποία δεν περιορίζονται, ως εθισται σε άλλες χώρες, στις μικρότερες επιχειρήσεις ή σε κλάδους συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά επεκτείνονται σε όλο το φάσμα της απασχόλησης στη χώρα.

Από την άλλη πλευρά, φαίνεται ότι παραμένει προς το συμφέρον των επιχειρήσεων που απασχολούν ανεπίσημα προσωπικό να καταβάλλουν τα περιστασιακά πρόστιμα ή δωροδοκίες από το να καταχωρήσουν τους εργαζομένους τους και να καταβάλλουν τις σχετικές εισφορές, καθώς έτσι διατηρούν χαμηλά τα εργασιακά κόστη τους και υψηλά την ανταγωνιστικότητά τους.

Για το 2012, ο μέσος μηνιαίος μισθός στην Ουκρανία ανήλθε σε UAH 3.026 (περί τα €294). Οι υψηλότεροι μέσοι μηνιαίοι μισθοί καταβλήθηκαν στις αεροπορικές μεταφορές (UAH 9.817) και στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες (UAH 5.954) ενώ οι χαμηλότεροι στην αλιεία (UAH 1.552), τη γεωργία (UAH 2.023) και τις επιχειρήσεις ξενίας και εστίασης (UAH 2.057).

Σύμφωνα με την Στατιστική Επιτροπή της Ουκρανίας, ο μέσος ονομαστικός μισθός στη

χώρα αυξήθηκε, το 2012, κατά 15% σε σύγκριση με το 2011, ενώ ο πραγματικός μισθός αυξήθηκε κατά 14,4%.

Ρυθμός Αυξήσεως Ονομαστικού και Πραγματικού Μισθού (2005 – 2012)

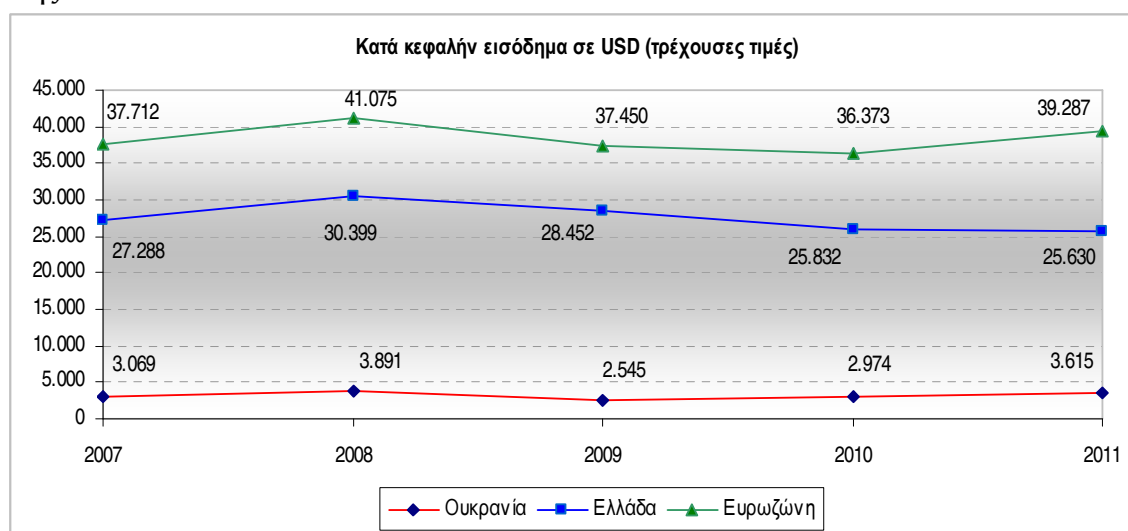
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ονομαστικός Μισθός (μεταβολή από το προηγούμενο έτος, %)	36,7	29,2	29,7	33,7	5,5	20,0	17,6	15
Ονομαστικός Μισθός (UAH)	806	1.041	1.351	1.806	1.906	2.239	2.633	3.026
Πραγματικός Μισθός (μεταβολή από το προηγούμενο έτος, %)	20,3	18,3	12,5	6,3	-9,2	10,2	8,7	14,4

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Το 2012 συνεχίστηκαν οι μεγάλες αποκλίσεις στο μέσο μισθό ανά γεωγραφική περιοχή της χώρας, με τους υψηλότερους μέσους μισθούς να καταγράφονται στην πόλη του Κιέβου (UAH 4.607), στην περιφέρεια του Donetsk (UAH 3.496), στην περιφέρεια του Κιέβου (UAH 3.157) στην περιφέρεια του Dnipropetrovsk (UAH 3.138), και στην περιφέρεια του Luhansk (UAH 3.090). Οι χαμηλότεροι μισθοί καταγράφηκαν στις περιφέρειες του Chernihiv (UAH 2.308), του Kherson (UAH 2.269) και του Ternopil (UAH 2.185).

Επιπλέον, σημαντικός παράγοντας στο διαθέσιμο εισόδημα των Ουκρανών καταναλωτών και στην υποστήριξη της εσωτερικής ζήτησης είναι και τα ιδιωτικά εμβάσματα που εισέρχονται στην Ουκρανία από το εξωτερικό. Τα εισερχόμενα στην Ουκρανία εμβάσματα για το 2012 ανήλθαν σε USD 6,491 δισ., αυξημένα από το 2011 κατά 7,2%, με την Ελλάδα να κατατάσσεται πέμπτη μεταξύ των χωρών προέλευσης, συνεισφέροντας στο σύνολο των εμβασμάτων USD 337,6 εκατ. (5,2% του συνόλου / -1,1% μείωση από το 2011), μετά την πρώτη Ρωσία (USD 2,350 δισ. / αύξηση 18,2%), τις Η.Π.Α. (USD 604,3 εκατ. / μείωση -1,4%), τη Γερμανία (USD 403,3 εκατ. / μείωση -4,7%) και την Κύπρο (USD 346,3 εκατ. / αύξηση 4,6%).

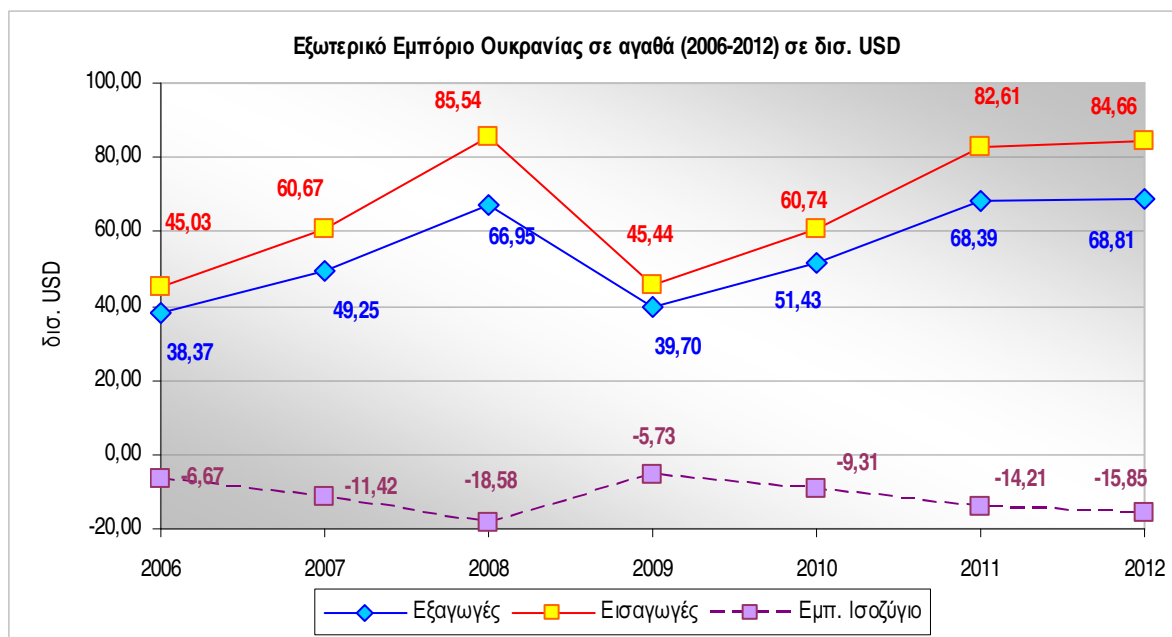
Τέλος, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Παγκόσμιας Τράπεζας (στοιχεία έως το 2011), εμφανής καθίσταται η απόσταση του – επίσημου τουλάχιστον – κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ουκρανίας σε σχέση με εκείνο της Ευρωζώνης αλλά και της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ουκρανίας ήταν, το 2011, κατά σχεδόν επτά φορές μικρότερο από εκείνο της Ελλάδος και κατά 11 φορές μικρότερο από εκείνο της Ευρωζώνης.

Πηγή: World Bank

7. Εξωτερικό εμπόριο αγαθών

Οι εξαγωγές της Ουκρανίας κατά το 2012, ουσιαστικά, δεν κατάφεραν να ακολουθήσουν την ανοδική τάση που δημιουργήθηκε τα δύο προηγούμενα έτη, μετά την ύφεση που έπληξε την Ουκρανία, λόγω του διεθνούς εμπορικού περιβάλλοντος, ενώ οι εισαγωγές αναπτύχθηκαν με ελαφρώς ταχύτερο ρυθμό, υποβοηθούμενες από την ισχυρή εγχώρια κατανάλωση.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας, το 2012, οι ουκρανικές εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 0,6% σε σχέση με το 2011 σε USD 68,81 δισ. και οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 2,5% σε σχέση με το 2011 σε USD 84,66 δισ.

Η αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου της Ουκρανίας περιορίστηκε σε 11,51% από το 2011, μια σχετικά μικρή μεταβολή σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια (αύξηση 2011: 52,7%, 2010: 62,4%), σε USD -15,85 δισ, ποσό που παραμένει μικρότερο από το ρεκόρ της δεκαετίας του 2008. Το 2012, ήταν επίσης το έτος κατά το οποίο ο όγκος εμπορίου της Ουκρανίας, υπερέβη το προ της κρίσεως επίπεδο, φτάνοντας σε USD 153,47 δισ., ποσό αυξημένο κατά 1,63% από το προηγούμενο έτος.

Εξωτερικό Εμπόριο Ουκρανίας σε αγαθά 2004-2012 σε δισ. USD

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Μεταβολή (%) 2011/2012
Ουκρανικές εξαγωγές	32,67	34,29	38,37	49,25	66,95	39,70	51,43	68,39	68,81	0,61
Ουκρανικές εισαγωγές	29,00	36,14	45,03	60,67	85,54	45,44	60,74	82,61	84,66	2,48
Εμπορικό ισοζύγιο	3,68	-1,85	-6,67	-11,42	-18,58	-5,73	-9,31	-14,21	-15,85	11,51
Όγκος εμπορίου	61,67	70,43	83,40	109,92	152,49	85,14	112,17	151,00	153,47	1,63

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

7.1. Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών

Όσον αφορά στις ουκρανικές εξαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων που συνέχισε να κυριαρχεί και κατά το 2012 ήταν τα "Μέταλλα κοινά και τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά (XV)" (κυρίως χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας), η οποία και κάλυψε πάνω από το ένα τέταρτο των εξαγωγών (μείωση από το 2011: -14,5%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 27,5%). Έπονται, τα "Προϊόντα του φυτικού βασιλείου (II)" (κυρίως σιτηρά), τα οποία σημείωσαν μια σημαντική αύξηση από το 2011 κατά 66,6%, λόγω της καλής εσοδείας, με συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012 με 13,4%, τα "Ορυκτά προϊόντα (V)" (μείωση από το 2011: -25,4%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 11,1%), οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (αύξηση από το 2011: 4%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 10,2%), το "Υλικό μεταφορών (XVII)" (αύξηση από το 2011: 22,8%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 8,7%), τα "Προϊόντα των χημικών και των συναφών βιομηχανιών (VI)" (μείωση από το 2011: -6,1%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 7,4%), τα "Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά (III)" (αύξηση από το 2011: 24%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 6,1%), κ.ο.κ.

Με βάση τις διηγήσιμες δασμολογικές κλάσεις των εξαγόμενων από την Ουκρανία προϊόντων, είναι προφανές ότι συνεχίζεται η κυριαρχία της κλάσης "72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας" στις εξαγωγές, η οποία καλύπτει άνω του ενός πέμπτου των ουκρανικών εξαγωγών (22,3%), παρά τη μείωση την οποία υπέστη κατά -16,9%, λόγω της σημαντικής υποχώρησης στη ζήτηση μετάλλων στις διεθνείς αγορές. Η δεύτερη κλάση "10 - Δημητριακά" έπεται σε σχετική απόσταση, σημειώνοντας αύξηση ρεκόρ στις εξαγωγές με πάνω από 90% και καλύπτοντας το 10,2% των εξαγωγών. Η μείωση που σημειώθηκε στις εξαγωγές ορυκτών καυσίμων (-36%) οφείλεται, κυρίως, στη βλάβη που προέκυψε στο διωλιστήριο του Lysychansk, ενώ σημαντικότερη επίσης ήταν η αύξηση που σημειώθηκε στις εξαγωγές αεροσκαφών. Τέλος, σημειώνεται ότι, για μια ακόμη χρονιά, τα βιομηχανικά προϊόντα και τα προϊόντα που άπτονται της βιομηχανικής παραγωγής συνεχίζουν να καλύπτουν μεγάλο ποσοστό των ουκρανικών εξαγωγών.

Σημειωτέον, δε, ότι οι πρώτες 15 κλάσεις καλύπτουν το 76,1% των συνολικών εξαγωγών της Ουκρανίας για το 2012, δεδομένο που καταδεικνύει την περιορισμένη διαφοροποίησή τους. Για το 2012, οι κύριες ουκρανικές εξαγωγές ήταν οι εξής:

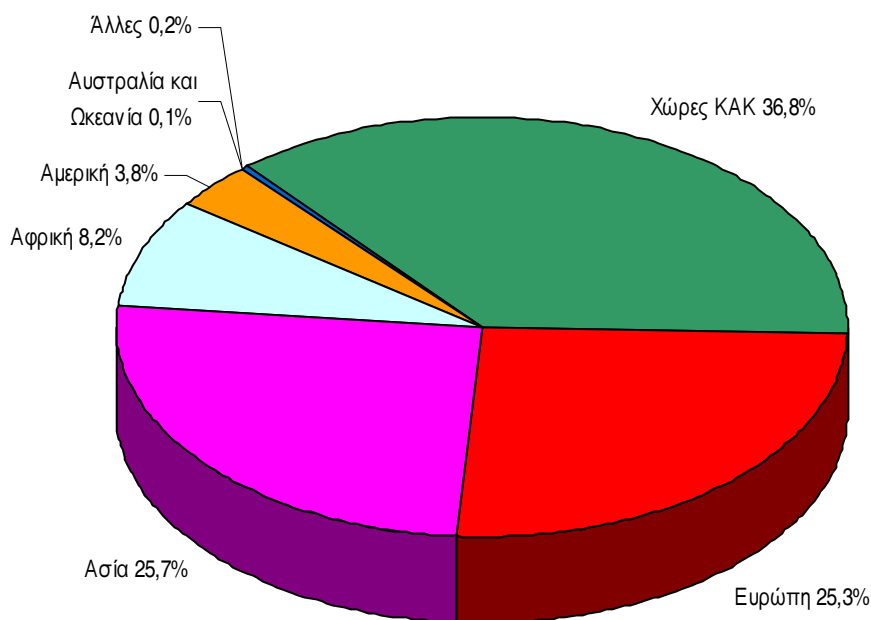
**Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών 2012 – 15 πρώτες κατηγορίες εξαγομένων προϊόντων
(διηγήσια ταξινόμηση) – σε χιλιάδες USD**

α/α	Κατηγορία προϊόντος	Αξία	Μεταβολή (%) από 2011	% επί του συνόλου
	Σύνολο	68.809.810,6	0,6	100,0
1.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	15.340.427,3	-16,9	22,3
2.	10 – Δημητριακά	6.999.871,0	93,5	10,2
3.	86 - Οχήματα και υλικό για σιδηρ/κές ή παρόμοιες γραμμές και τα μέρη τους	4.107.183,0	7,9	6,0
4.	84 - Πυρηνικοί αντι/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	3.794.820,7	6,3	5,5
5.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	3.639.741,1	-36,0	5,3
6.	26 - Μεταλλεύματα, σκουριές και τέφρες	3.306.148,2	-15,6	4,8
7.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	3.231.850,0	1,3	4,7
8.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	2.837.164,0	-0,3	4,1

9.	31 – Λιπάσματα	1.791.291,0	-1,6	2,6
10.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	1.753.973,5	22,2	2,5
11.	28 - Ανόργανα χημικά προϊόντα	1.695.716,4	-5,5	2,5
12.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	1.059.739,7	-1,7	1,5
13.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	1.007.673,8	4,6	1,5
14.	88 - Αερόπλοια η διαστημόπλοια	925.754,6	187,7	1,3
15.	23 Υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής	877.722,8	40,1	1,3
	Λοιπά	16.440.733,5		23,9

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Κατανομή Εξαγωγών Ουκρανίας ανά Ομάδα Χωρών - 2012

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Για το 2012, ο προσανατολισμός των ουκρανικών εξαγωγών παρέμεινε σταθερός με τις χώρες ΚΑΚ να αποτελούν το φυσικό προορισμό για τις ουκρανικές εξαγωγές και την Ασία και την Ευρώπη να καλύπτουν περίπου από ένα τέταρτο των εξαγωγών η κάθε μία.

Ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος πελάτης για τα εξαγόμενα ουκρανικά προϊόντα παρέμεινε και για το 2012 η Ρωσία. Παρά ταύτα, οι ουκρανικές εξαγωγές στη Ρωσία για το 2012 μειώθηκαν κατά -11% (μετά τις σημαντικότερες αυξήσεις κατά 47,6% το 2011, 58,1% το 2010 και 54% το 2009), καλύπτοντας το ένα τέταρτο του συνόλου (2011: 29%, 2010: 26,1%). Δεύτερη, με μεγάλη διαφορά, ακολουθεί η Τουρκία, η οποία προμηθεύτηκε 5,4% των ουκρανικών εξαγωγών για το 2012 (με μείωση κατά -1,7%), η Αίγυπτος η οποία σημείωσε μια σημαντική άνοδο (117%) με συμμετοχή 4,2%, η Πολωνία, η Ιταλία κ.ο.κ.

Ουκρανικές εξαγωγές αγαθών 2012 – Οι μεγαλύτεροι πελάτες της Ουκρανίας

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Μεταβολή % από 2011
	Σύνολο	68.809.811	100,0	0,6
1.	Ρωσία	17.631.750	25,6	-11,0
2.	Τουρκία	3.685.113	5,4	-1,7
3.	Αίγυπτος	2.898.300	4,2	117,0
4.	Πολωνία	2.576.196	3,7	-7,8
5.	Ιταλία	2.480.017	3,6	-18,4
6.	Καζακστάν	2.459.251	3,6	32,4
7.	Ινδία	2.290.932	3,3	1,1
8.	Λευκορωσία	2.251.119	3,3	17,1
9.	Κίνα	1.777.178	2,6	-18,5
10.	Γερμανία	1.645.030	2,4	-6,7
11.	Ισπανία	1.539.019	2,2	58,6
12.	Ουγγαρία	1.510.219	2,2	12,6
13.	Λίβανος	1.423.910	2,1	4,5
14.	Ιράν	1.164.713	1,7	3,3
15.	Η.Π.Α.	1.014.659	1,5	-8,9
	[...]			
52.	Ελλάδα¹	209.173	0,3	-28,2

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

7.2. Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών

Όσον αφορά στις ουκρανικές εισαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων "Ορυκτά προϊόντα (V)" κράτησε και για το 2012 τη μερίδα του λέοντος. Συγκεκριμένα, παρά τη μείωση που γνώρισε κατά -8,3%, η εν λόγω κατηγορία κάλυψε το 32,5% των ουκρανικών εισαγωγών κυρίως με ορυκτά καύσιμα. Έπονται οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (αύξηση από το 2011: 3%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 15,5%), τα "Προϊόντα των χημικών και συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2011: 7,1%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 10,1%), το "Υλικό μεταφορών (XVII)" (αύξηση από το 2011: 30%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 9,5%), τα "Μέταλλα κοινά και τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά (XV)" (μείωση από το 2011: -8%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 6,2%) κ.α.

Με βάση τις διψήφιες κατηγορίες προϊόντων, χαρακτηριστική είναι και εδώ, όπως είναι επόμενο, η συνεχιζόμενη κυριαρχία της κλάσης "27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών", καλύπτοντας περίπου το 1/3 των ουκρανικών εισαγωγών, παρά τη μείωσή τους κατά -8,4% από το 2011 λόγω του σημαντικού περιορισμού στις εισαγωγές πετρελαίου (-71,1%) απότοκο των επισκευών στο διυλιστήριο του Lysychansk. Ακολουθεί με 8,5% επί του συνόλου, η κλάση "84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις".

Οι πρώτες 15 κλάσεις καλύπτουν περίπου το 75,5% των συνολικών εισαγωγών της Ουκρανίας για το 2012, δεδομένο που καταδεικνύει την περιορισμένη διαφοροποίηση τους,

¹ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

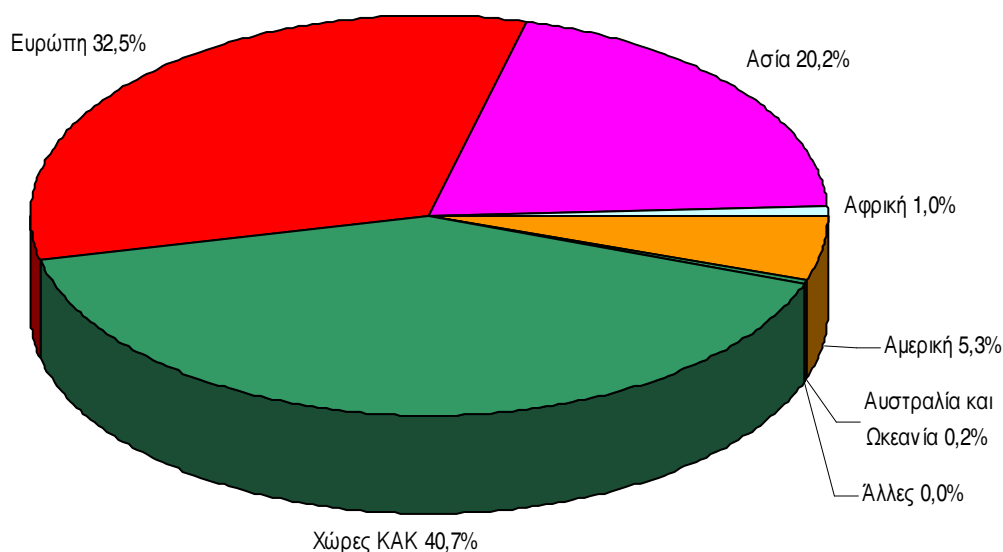
όπως συμβαίνει και στις εξαγωγές. Για το 2012, οι κύριες ουκρανικές εισαγωγές ήταν οι εξής:

**Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών 2012 – 15 πρώτες κατηγορίες εισαγομένων προϊόντων
(διωήφια ταξινόμηση) – σε χιλιάδες USD**

α/α	Κατηγορία προϊόντος	Αξία	Μεταβολή (%) από 2011	% επί του συνόλου
	Σύνολο	84.658.060	2,5	100,0
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	26.192.813	-8,4	30,9
2.	84 - Πυρηνικοί αντι/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. Επινόησεις	7.226.912	1,6	8,5
3.	85 – Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	5.951.761	4,7	7,0
4.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα για χειρσαίες μεταφορές, τα μέρη και εξαρτήματα τους	5.948.616	9,3	7,0
5.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	3.413.971	0,0	4,0
6.	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	3.307.942	14,9	3,9
7.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	2.299.277	-17,2	2,7
8.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	1.575.419	-0,5	1,9
9.	38 – Διάφορα χημικά προϊόντα	1.299.430	7,1	1,5
10.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	1.283.272	8,3	1,5
11.	90 - Όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας, μέτρησης, ελέγχου ή ακριβείας	1.187.031	16,5	1,4
12.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	1.129.997	65,3	1,3
13.	40 - Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	1.053.160	-2,9	1,2
14.	89 - Θαλάσσια και ποτάμια ναυσιπλοΐα	1.012.402	416,4	1,2
15.	86 - Οχήματα και υλικά για σιδηρ/κές ή παρόμοιες γραμμές και τα μέρη τους	998.746	101,6	1,2
	Λοιπά	20.777.312		24,5

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Κατανομή Εισαγωγών Ουκρανίας ανά Ομάδα Χωρών - 2012

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Για το 2012, εκ του συνόλου των εισαγωγών της Ουκρανίας, από τις χώρες της ΚΑΚ προήλθε σχεδόν το 40%, από τις ευρωπαϊκές χώρες το 32,5%, από τις ασιατικές χώρες το 20,2% κ.ο.κ.

Ουκρανικές εισαγωγές αγαθών 2012 – Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές της Ουκρανίας

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Μεταβολή (%) από 2011
	Σύνολο	84.658.059,9	100,0	2,5
1.	Ρωσία	27.418.296,1	32,4	-5,9
2.	Κίνα	7.899.639,6	9,3	26
3.	Γερμανία	6.807.143,2	8,0	-0,9
4.	Λευκορωσία	5.068.567,1	6,0	20,3
5.	Πολωνία	3.567.096,6	4,2	12,1
6.	Η.Π.Α.	2.905.214,0	3,4	12,1
7.	Ιταλία	2.234.550,2	2,6	11,4
8.	Τουρκία	1.951.858,2	2,3	31,8
9.	Γαλλία	1.664.414,0	2,0	10,9
10.	Κορέα	1.547.228,7	1,8	25,2
11.	Καζακστάν	1.494.884,5	1,8	-10,8
12.	Τσεχία	1.246.701,5	1,5	5,5
13.	Ιαπωνία	1.197.791,7	1,4	18,1
14.	Ουγγαρία	1.159.568,4	1,4	-12,6
15.	Ηνωμένο Βασίλειο	1.149.469,8	1,4	1,9
	[...]			
41.	Ελλάδα²	191.974	0,2	49,2

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Η μεγαλύτερη προμηθεύτρια της Ουκρανίας για το 2012 παρέμεινε η Ρωσία με το ένα τρίτο του συνολικού όγκου των ουκρανικών εισαγωγών (2011: 35,3%), σημειώνοντας, όμως, μείωση κατά -5,9% σε σύγκριση με τα μεγέθη του 2011. Ακολουθεί, με μεγάλη διαφορά η Κίνα, η οποία εκτόπισε τη Γερμανία από τη δεύτερη θέση του 2011, καταλαμβάνοντας ποσοστό 9,3% επί του συνόλου των ουκρανικών εισαγωγών, η Γερμανία με 8%, η Λευκορωσία με 6%, η Πολωνία με 4,2%, κ.ο.κ.

8. Εξωτερικό εμπόριο υπηρεσιών

Για το 2012, η Ουκρανία εξήγαγε υπηρεσίες αξίας USD 13,528 δισ. (μείωση -1,9% / 2011: USD 13,792 δισ.) και εισήγαγε υπηρεσίες αξίας USD 6,706 δισ. (αύξηση: 7,6% / 2011: USD 6,235 δισ.). Το πλεόνασμά της από το εμπόριο υπηρεσιών ανήλθε σε USD 6,822 δισ. (2011: USD 7,557 δισ.).

² Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Τη μερίδα του λέοντος στις ουκρανικές εξαγωγές υπηρεσιών κρατούν οι μεταφορές καλύπτοντας το 63% του συνόλου, μειωμένες από το 2011 (-5,9%). 38% περίπου από τις εισροές στον τομέα των μεταφορών προέρχονται από τα τέλη διαμετακόμισης στους αγωγούς της χώρας (περί τα USD 3,2 δισ.), ήτοι μεταφορές καυσίμων (πετρελαίου, φυσικού αερίου). Σημαντική αύξηση από το 2011 σημείωσαν οι υπηρεσίες μέσω Η/Υ (49,3%).

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εξαγωγές υπηρεσιών 2012

	Χιλ. USD	Μεταβολή (%) από 2011	% επί του συνόλου
Σύνολο	13.527.576	-1,9	100,0
Μεταφορές	8.527.357	-5,9	63,0
Διάφορες επιχειρηματικές, επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες	1.891.754	0,2	14,0
Υπηρεσίες μέσω Η/Υ	794.444	49,3	5,9
Ταξίδια	571.782	25,6	4,2
Επισκευές	565.919	-8,2	4,2
Επικοινωνίες	355.971	-3,0	2,6
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	248.310	-20,5	1,8
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	216.917	4,1	1,6
Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	118.971	-19,5	0,9
Ασφαλιστικές υπηρεσίες	113.700	0,5	0,8
Προσωπικές, πολιτιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αναψυχής	61.745	57,7	0,5
Δικαιώματα χρήσης και άδειες εκμετάλλευσης	55.372	20,2	0,4
Κυβερνητικές υπηρεσίες	5.335	28,4	0,0

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Όσον αφορά στις ουκρανικές εισαγωγές υπηρεσιών, την πρώτη θέση κρατούν, επίσης, οι μεταφορές καλύπτοντας το 25% του συνόλου με τις διάφορες επιχειρηματικές, επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες να έπονται με κάλυψη 16%. Σημαντική αύξηση, δεδομένης της κατάταξής τους, σημείωσαν οι κυβερνητικές υπηρεσίες (20,4%) και τα ταξίδια (23,1%).

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εισαγωγές υπηρεσιών 2012

	Χιλ. USD	Μεταβολή (%) από 2011	% επί του συνόλου
Σύνολο	6.706.252	7,6	100,0
Μεταφορές	1.678.520	6,0	25,0
Διάφορες επιχειρηματικές, επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες	1.070.485	-6,3	16,0
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	945.714	-1,0	14,1
Κυβερνητικές υπηρεσίες	615.325	20,4	9,2
Ταξίδια	569.329	23,1	8,5
Δικαιώματα χρήσης και άδειες εκμετάλλευσης	412.192	0,1	6,1
Υπηρεσίες μέσω Η/Υ	296.667	22,4	4,4
Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	278.165	25,1	4,1
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	257.734	66,6	3,8
Προσωπικές, πολιτιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αναψυχής	235.257	-1,5	3,5
Επικοινωνίες	150.982	4,6	2,3

Ασφαλιστικές υπηρεσίες	150.634	23,1	2,2
Επισκευές	45.250	4,6	0,7

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Η χώρα προς την οποία η Ουκρανία εξήγαγε το 39,7% του συνόλου των υπηρεσιών της για το 2012 ήταν η Ρωσία, κυρίως λόγω της διαμετακόμισης φυσικού αερίου, και έπονται σε μεγάλη απόσταση οι Η.Π.Α. (5,4% του συνόλου), το Ην. Βασίλειο, η Ελβετία κ.ο.κ.

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εξαγωγές υπηρεσιών 2012 – Οι μεγαλύτεροι αγοραστές ουκρανικών υπηρεσιών

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Μεταβολή (%) από 2011
	Σύνολο	13.527.576	100,0	-1,9
1.	Ρωσία	5.365.424	39,7	-4,8
2.	Η.Π.Α.	733.613	5,4	1,8
3.	Ηνωμένο Βασίλειο	723.840	5,4	2,3
4.	Ελβετία	550.663	4,1	-33,6
5.	Γερμανία	458.665	3,4	10,1
6.	Κύπρος	451.967	3,3	2,9
7.	Βέλγιο	300.990	2,2	-8,1
8.	Βρετ. Παρθ. Νήσοι	296.748	2,2	10,3
9.	Νήσοι Μάρσαλ	214.905	1,6	109,7
10.	Εσθονία	204.378	1,5	23,3
11.	Τουρκία	186.726	1,4	10,1
12.	Καζακστάν	184.043	1,4	13,9
13.	Παναμάς	183.485	1,4	-0,2
14.	Τουρκμενιστάν	173.432	1,3	13,0
15.	Αυστρία	166.440	1,2	-16,8
	[...]			
24.	Ελλάδα³	91.470	0,7	13,2

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Οι τρεις πρώτες χώρες στην παροχή υπηρεσιών στην Ουκρανία, ήτοι η Ρωσία, η Κύπρος και το Ηνωμένο Βασίλειο σημείωσαν σχετικά κοντινές επιδόσεις (14,7%, 13,6% και 10,4% επί του συνόλου) αντίστοιχα.

Αναλυτικά:

Ουκρανικές εισαγωγές υπηρεσιών 2012 – Οι μεγαλύτεροι παροχείς υπηρεσιών στην Ουκρανία

α/α	Χώρα	Χιλ. USD	% επί του συνόλου	Μεταβολή (%) από 2011
	Σύνολο	6.706.252	100,0	7,6
1.	Ρωσία	986.599	14,7	3,3
2.	Κύπρος	914.037	13,6	10,0
3.	Ηνωμένο Βασίλειο	699.000	10,4	7,9

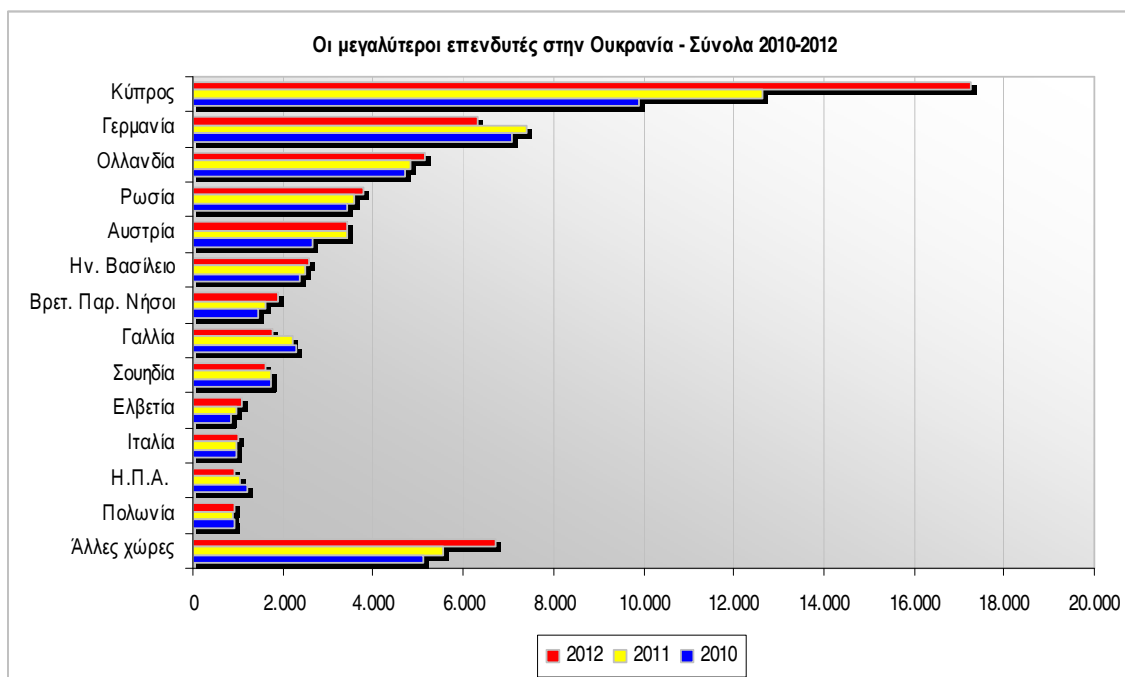
³ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

4.	Γερμανία	513.549	7,7	17,7
5.	Η.Π.Α.	350.524	5,2	-9,6
6.	Τουρκία	326.292	4,9	15,1
7.	Ελβετία	243.196	3,6	10,9
8.	Αυστρία	222.421	3,3	-5,0
9.	Πολωνία	176.409	2,6	23,4
10.	Γαλλία	151.249	2,3	-12,0
11.	Ολλανδία	150.914	2,3	17,9
12.	Σουηδία	135.871	2,0	-3,0
13.	Ουγγαρία	107.774	1,6	6,8
14.	Ισραήλ	97.367	1,5	-2,2
15.	Η.Α.Ε.	86.129	1,3	39,2
	[...]			
30.	Ελλάδα⁴	34.437	0,5	10,9

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

9. Ξένες άμεσες επενδύσεις – Επενδυτικό κλίμα

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής, η Ουκρανία κατά το 2012 προσέλκυσε νέες ξένες άμεσες επενδύσεις αξίας USD 4,654,1 δισ. (2011: USD 4,65 δισ., 2010: USD 4,68 δισ.). Συνεπώς, στο τέλος του 2012, το σύνολο των από το εξωτερικό εισερχόμενων επενδύσεων στη χώρα είχε ανέλθει σε USD 54,462 δισ., αυξημένο κατά 10,3% από το προηγούμενο έτος.

Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

⁴ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία της Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας δεν συμβαδίζουν με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Ιστορικά, ως μεγαλύτεροι επενδυτές στη χώρα καταγράφονται οι: Κύπρος με 31,7% του συνόλου (2011: 25,6%), η Γερμανία με 11,6% (2011: 15%), η Ολλανδία με 9,5% (2011: 9,8%), η Ρωσία με 7% (2011: 7,3%), η Αυστρία με 6,2% (2011: 6,9%) κ.ο.κ. (Για την Ελλάδα βλ. Β.4. Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Ουκρανία).

Η αξία των νέων εισερχόμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ουκρανία για το 2012 ανήλθε σε USD 2,6 δισ. (2011: USD 4 δισ.) (51% του συνόλου των νέων ΞΑΕ για το 2012), ανεβάζοντας το σύνολο των από την Ε.Ε. εισερχόμενων επενδύσεων σε USD 42,98 δισ. (αύξηση: 6,5%).

Οι περισσότερες επενδύσεις έως σήμερα στην Ουκρανία έχουν γίνει είτε μέσω ιδιωτικοποιήσεων κρατικών εταιριών, τις οποίες διαχειρίζεται ο εθνικός φορέας αποκρατικοποιήσεων "State Property Fund", είτε μέσω εξαγορών επιχειρήσεων που περιήλθαν στην ιδιοκτησία ιδιωτών. Οι ξένες επενδύσεις που αφορούν στην εγκαθίδρυση πραγματικά νέων παραγωγικών μονάδων στη χώρα (greenfield investments) αφορούν σε περιορισμένο τμήμα των συνολικών έως σήμερα επενδύσεων, το οποίο, πάντως, διευρύνεται με την πάροδο του χρόνου.

Η Ουκρανία έχει σημαντικό ανεκμετάλλετο επενδυτικό δυναμικό, η αξιολόγηση, όμως, της ελκυστικότητας της ουκρανικής οικονομίας στις επενδύσεις, σύμφωνα με διεθνείς μετρήσεις και δείκτες, παραμένει χαμηλή.

Σύμφωνα με τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας του Ιδρύματος Heritage και της Wall Street Journal, η Ουκρανία βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις της κατάταξης (161η από 177 χώρες), τελευταία μεταξύ των 43 χωρών στην ευρωπαϊκή περιφέρεια και μια εκ των δύο ευρωπαϊκών χωρών (η έτερη είναι η Λευκορωσία) που εντάσσεται στην τελευταία ομάδα της κατάταξης – εκείνη των καταπιεσμένων οικονομιών. Η, δε βαθμολογία της είναι χαμηλότερη από εκείνη του παγκόσμιου μέσου όρου. Σύμφωνα με την έκθεση, οι προηγούμενες μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής ανταγωνιστικών φορολογικών συντελεστών, δεν κατάφεραν να δημιουργήσουν ευρεία οικονομική ανάπτυξη, ούτε την εμφάνιση ενός δυναμικότερου ιδιωτικού τομέα. Επίσης, τις μεταρρυθμίσεις αντισταθμίζουν ανεπαρκείς πολιτικές και αδύναμες θεσμικές δομές, ενώ η διαφθορά είναι διάχυτη, η νομοθεσία δεν εφαρμόζεται επαρκώς και η προστασία των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας είναι ελλιπής.

Επίσης, σύμφωνα με τον ετήσιο Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της M.K.O. Transparency International, με τον οποίο αξιολογούνται χώρες σύμφωνα με την αντίληψη περί διαφθοράς στο δημόσιο τομέα, η Ουκρανία βρέθηκε, το 2012, στην 144η θέση μεταξύ 176 χωρών (152η θέση το 2011) με βαθμολογία 26/100. Η θέση αυτή την κατατάσσει κάτω από την Κεντρική Αφρικανική Δημοκρατία, τη Δημοκρατία του Κονγκό και τη Συρία και πάνω από την Ερυθραία, τη Γουινέα-Μπισάου και την Παπούα – Νέα Γουινέα.

Σύμφωνα, όμως, με την Έκθεση Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2012-2013 της ανεξάρτητης διεθνούς οργάνωσης World Economic Forum, η Ουκρανία ανέβηκε εννέα θέσεις στο Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας και κατατάχθηκε 73^η μεταξύ 144 χωρών, από την 82^η θέση που κατείχε στην έκδοση της προηγούμενης Έκθεσης για την περίοδο 2011-2012. Οι επί μέρους τομείς στους οποίους η Ουκρανία κατατάχθηκε πάνω από τη μέση θέση της μεταξύ των 144 χωρών είναι οι εξής: μέγεθος της αγοράς (38^η), ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση (47^η), υγεία και βασική εκπαίδευση (62^η), αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας (62^η), υποδομές (65^η) και καινοτομία (71^η). Οι επί μέρους τομείς στους οποίους η Ουκρανία κατατάχθηκε κάτω

από τη μέση θέση της (73^η) μεταξύ των 144 χωρών είναι οι εξής: τεχνολογική ετοιμότητα (81^η), μακροοικονομικό περιβάλλον (90^η), προηγμένο επιχειρηματικό περιβάλλον (91^η), ανάπτυξη της χρηματοοικονομικής αγοράς (114^η), αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών (117^η) και θεσμοί (132^η).

Τέλος, τον Οκτώβριο του 2012, η Ουκρανία ανέβηκε 15 θέσεις, από την 152η στην 137η, στην κατάταξη της έκθεσης 'Doing Business 2013', η οποία συντάσσεται σε ετήσια βάση από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης (International Finance Corporation / IFC). Οι συντάκτες της επεσήμαναν τη βελτίωση στις επιδόσεις της Ουκρανίας στις συνθήκες για την ίδρυση εταιρείας (άνοδος κατά 66 θέσεις), την καταχώρηση ακίνητης περιουσίας (+19 θέσεις) και τη βελτίωση της φορολογικής διαχείρισης. Παρά ταύτα, η Ουκρανία έχασε τρεις θέσεις στην προστασία των επενδυτών και από μια θέση στην απλοποίηση των διαδικασιών για τη λήψη οικοδομικών αδειών και στο διεθνές εμπόριο.

Σημειωτέον, δε, ότι, σύμφωνα και με δηλώσεις του Πρωθυπουργού της Ουκρανίας, κ. Μ. Azaron, έχει αρχίσει να επιδεινώνεται στη χώρα το φαινόμενο των παρανόμων υφαρπαγών εταιρειών (raider attacks), καθώς ορισμένοι δημόσιοι υπάλληλοι και εργαζόμενοι σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου όχι μόνο δεν περιορίζουν τους παρανομούντες αλλά και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τους συνδράμουν. Ο κ. Azaron υπογράμμισε ότι το δικαίωμα της ιδιοκτησίας θα τύχει αξιόπιστης προστασίας στην Ουκρανία και ότι οι δημόσιοι λειτουργοί που εμπλέκονται σε παρόμοιες παράνομες πράξεις θα απολύονται. Σύμφωνα, πάντως, με τον Πρόεδρο της Ουκρανικής Μ.Κ.Ο. "Anti-Raider Movement", κ. Υ. Kravets, οι τακτικές παράνομης υφαρπαγής εταιρικής ιδιοκτησίας έχουν μεταβληθεί τα τελευταία δύο έτη, καθώς, ενώ, στο παρελθόν, στο 99% των περιπτώσεων, οι υφαρπαγές λάμβαναν χώρα δια της δικαστικής οδού, οι πιέσεις πλέον δρομολογούνται μέσω των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, ως εξής: κατά κανόνα, ασκείται ποινική δίωξη στον ιδιοκτήτη της επιχείρησης/στόχου, ο οποίος, κατόπιν, καλείται να παρουσιαστεί σε κάποια υπηρεσία επιβολής του νόμου. Στελέχη της υπηρεσίας, κατά τη συνάντηση, προσφέρουν το κλείσιμο της υπόθεσης σε αντάλλαγμα της μεταβίβασης των εταιρικών δικαιωμάτων από τον επιχειρηματία σε συγκεκριμένο άτομο.

10. Σχέσεις με Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Η Ουκρανία είναι χώρα-εταίρος προτεραιότητας της Ε.Ε. στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και στην Ανατολική Εταιρική Σχέση. Το τρέχον πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. και της Ουκρανίας διέπεται από τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας. Το Μάιο του 2007, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία Σύνδεσης Ε.Ε. και Ουκρανίας, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το Δεκέμβριο του 2011. Η νέα συμφωνία προβλέπει μεταξύ άλλων και την Οικονομική Σύνδεση της Ουκρανίας με την Ε.Ε. κυρίως μέσω της Σφαιρικής και σε Βάθος Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (DCFTA) η οποία αποτελεί τμήμα της Συμφωνίας.

Η μονογράφηση της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ Ε.Ε. και Ουκρανίας έλαβε χώρα στις 30 Μαρτίου 2012. Στο πλαίσιο αυτό οι Κύριοι Εμπορικοί Διαπραγματευτές από τις δύο πλευρές επιβεβαίωσαν τη συμφωνία τους από 22 Δεκεμβρίου του 2011 επί της ουσίας της DCFTA και ανέλαβαν να ολοκληρώσουν το νομικό έλεγχο του κειμένου συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών παραρτημάτων και πρωτοκόλλων. Και οι δύο πλευρές εξέφρασαν την κοινή τους

δέσμευση να προβούν στα απαραίτητα τεχνικά βήματα τα οποία απαιτούνται για την προετοιμασία της σύναψης της Συμφωνίας Σύνδεσης.

Κατά τη σύνταξη της παρούσας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε συμφωνήσει να ξεκινήσει τις απαραίτητες τεχνικές προετοιμασίες για την πιθανή υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης με την Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένης της DCFTA στη Σύνοδο Κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στο Βίλνιους το Νοέμβριο του 2013. Για να υπογραφεί, όμως, η εν λόγω Συμφωνία, αναμένεται από την Ουκρανία να τηρήσει τις δεσμεύσεις στα τρία κριτήρια που έχουν τεθεί προς την ουκρανική πλευρά, ήτοι την υλοποίηση των συμφωνηθεισών μεταρρυθμίσεων, την εξάλειψη της επιλεκτικής δικαιοσύνης και τη συμμόρφωση των κοινοβουλευτικών εκλογών του 2012 με τα διεθνή πρότυπα.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο υπέγραψε, τον Ιούλιο του 2010, συμφωνία με την Ουκρανία, για πιστωτικό πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής, το οποίο επρόκειτο να στηριχθεί από Διευθέτηση Ετοιμότητας Παροχής (Stand-By Agreement) διάρκειας δύομισή ετών και ύψους 10 δισ. SDR (περίπου USD 14,9 δισ.). Ο στόχος του οικονομικού προγράμματος ήταν η εδραίωση της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής σταθερότητας, η επίσπευση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, η βιώσιμη και ισορροπημένη ανάπτυξη, η μείωση του ελλείμματος και η σταθερή βελτίωση του δημόσιου χρέους, με έμφαση στην αποκατάσταση της υγείας του τραπεζικού συστήματος και την ενίσχυση του τομέα του φυσικού αερίου με εξισορρόπηση των οικονομικών της Naftogaz Ukrayiny.

Παρά ταύτα, λόγω της, από ουκρανικής πλευράς, καθυστέρησης των συμφωνηθεισών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων – ιδίως όσον αφορά στην αύξηση της τιμής του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά με σκοπό την διακοπή της κρατικής επιχορήγησης της τιμής – η παροχή της τρίτης δόσης αναβλήθηκε επ' αόριστον από τις αρχές του 2011.

Μετά την απόφαση των δύο πλευρών να μην παραταθεί η ισχύς της προηγούμενης συμφωνίας – της οποίας η ισχύ έληγε στο τέλος του 2012, αν δεν υπήρχε συμφωνία για εξάμηνη παράταση – και να υπογραφεί μια νέα, μέχρι τη σύνταξη της παρούσας οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονταν χωρίς να έχει επέλθει κάποια οριστική συμφωνία.

11. Εξελίξεις σχετικά με το φυσικό αέριο

Η Ουκρανία εισήγαγε, κατά το 2012, περίπου 32,9 δισ. κ.μ. φυσικού αερίου, κυρίως από τη ρωσική Gazprom, έναντι USD 14 δισ. Επιπλέον της ποσότητας που εισήχθη από τη Ρωσία, μικρή ποσότητα (52,7 εκατ. κ.μ.), αξίας USD 21,9 εκατ., εισήχθη από τη Γερμανία. Η ποσότητα, όμως, που εισήχθη από τη Ρωσία ήταν μικρότερη από τη συμφωνηθείσα (41,6 δισ. κ.μ.) για το 2012, και συνεπώς, η ρωσική ενεργειακή εταιρεία Gazprom χρέωσε την ουκρανική ενεργειακή εταιρεία Naftogaz Ukrayiny με ποσό USD 7 δισ., ως πρόστιμο προβλεπόμενο από τη σύμβαση, κάτι που δεν έχει αποδεχθεί η ουκρανική πλευρά.

Η Naftogaz Ukrayiny, προβλέπει ότι, το 2013, η Ουκρανία σκοπεύει να αγοράσει περίπου 18-20 δισ. κ.μ. ρωσικού φυσικού αερίου. Το Κίεβο έχει ήδη ενημερώσει τη Μόσχα για τα σχέδια αγοράς μειωμένων ποσοτήτων.

Οι τιμές του ρωσικού φυσικού αερίου ανήλθαν για το πρώτο τρίμηνο του 2012 σε USD

416/1.000 κ.μ., το δεύτερο τρίμηνο σε USD 425/1.000 κ.μ., το τρίτο τρίμηνο σε USD 426/1.000 κ.μ. και το τέταρτο τρίμηνο σε USD 432/1.000 κ.μ. Η Ουκρανία, πάντως, δέχτηκε, εντός του 2012, ρωσική πρόταση σύμφωνα με την οποία θα είναι σε θέση να αγοράζει ρωσικό φυσικό αέριο σε τιμή USD 160 / 1.000 κ.μ. αν ενταχθεί στην Τελωνειακή Ένωση της Ρωσίας, Λευκορωσίας και Καζακστάν.

Ο συνολικός όγκος φυσικού αερίου που μεταφέρθηκε από την Ukrtransgas, κατά το 2012, ανήλθε σε 134 δισ. κ.μ. και ήταν μειωμένος κατά 15% από το 2011. Ο όγκος φυσικού αερίου που διαμετακομίστηκε μέσω της επικράτειας της Ουκρανίας, το 2012, σε άλλες χώρες, μειώθηκε κατά 20 δισ. κ.μ. ή 19% από το 2011 σε 84,3 δισ. κ.μ. Συγκεκριμένα, 81,1 δισ. κ.μ. (20% μικρότερη ποσότητα από εκείνη του 2011) διαμετακομίστηκαν σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης και 3 δισ. κ.μ. (11% μικρότερη ποσότητα από εκείνη του 2011) στις χώρες ΚΑΚ.

Σύμφωνα με μνημόνιο του Υπουργείου Ενέργειας της Ουκρανίας για την κατάρτιση του Προϋπολογισμού, προβλέπεται ότι η διαμετακόμιση ρωσικού φυσικού αερίου μέσω της Ουκρανίας το 2013 θα αυξηθεί σε 110 δισ. κ.μ. και τα δικαιώματα που θα εισπράξει η ουκρανική πλευρά αναμένεται να φτάσουν σε USD 275 εκατ.

Στην προσπάθειά της για την απεξάρτησή της από το ρωσικό φυσικό αέριο, από 1ης Νοεμβρίου 2012, η Ουκρανία ξεκίνησε την εισαγωγή φυσικού αερίου από τη Γερμανία, κατόπιν συμφωνίας με τη γερμανική ενεργειακή εταιρεία "RWE Supply & Trading", με αντιστροφή ροή μέσω του πολωνικού συστήματος διαμετακόμισης.

Επίσης, οι εταιρείες Royal Dutch Shell και Chevron Corp επελέγησαν ως εταίροι της Ουκρανίας στην εξερεύνηση και ανάπτυξη δύο εν δυνάμει μειζόνων κοιτασμάτων σχιστολιθικού φυσικού αερίου της χώρας ήτοι, αντίστοιχα, εκείνο της 'Yuzivska', στις περιφέρειες Donetsk και Kharkiv, και εκείνο της 'Olesska', στις περιφέρειες Lviv και Ivano-Frankivsk. Σύμφωνα με τα τρία σενάρια για κάθε κοιτάσμα όσον αφορά στην απόδοσή του, ήτοι το απαισιόδοξο, το μετριοπαθές και το αισιόδοξο σενάριο, όσον αφορά στο κοιτάσμα της 'Yuzivska', το πρώτο σενάριο προβλέπει την εξόρυξη 10-15 δισ. κ.μ., το δεύτερο 20 δισ. κ.μ. και το τρίτο 30-40 δισ. κ.μ. ετησίως από αποθέματα 1-3 τρισ. κ.μ. και όσον αφορά στο κοιτάσμα της 'Olesska', το οποίο είναι πιο περίπλοκο και με δυσκολότερη γεωλογική μορφολογία, το πρώτο σενάριο προβλέπει 3-5 δισ. κ.μ., το δεύτερο 10 δισ. κ.μ. και το τρίτο 15-20 δισ. κ.μ. ετησίως από αποθέματα 1-2 τρισ. κ.μ. Η σχετική συμφωνία με τη Shell έχει υπογραφεί αλλά, μέχρι τη σύνταξη της παρούσας, η συμφωνία με τη Chevron συναντούσε τις αντιδράσεις των τοπικών αυτοδιοικήσεων των εμπλεκόμενων περιοχών.

Τέλος, στην προσπάθειά της για τη δημιουργία κοινοπραξίας για τη διαχείριση της κατασκευής τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στη Μαύρη Θάλασσα (επένδυση αξίας USD 1 δισ.), η Ουκρανική Κυβέρνηση υπέγραψε, το Νοέμβριο του 2012, συμφωνία-πλαίσιο με τον κ. Jordi Sarda Bonvehi, ο οποίος μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε διαπραγματευτεί και εμφανιζόταν στις ουκρανικές αρχές ως εκπρόσωπος της ισπανικής εταιρείας Gas Natural Fenosa. Αμέσως μετά τη δημοσιοποίηση της υπογραφής της εν λόγω συμφωνίας, η εταιρεία Gas Natural Fenosa, σε δελτίο τύπου της, ανακοίνωσε ότι δεν υπέγραψε καμία συμφωνία για επένδυση σε παρόμοιο έργο στην Ουκρανία, ότι δεν ηγείται καμίας σχετικής κοινοπραξίας, ότι δεν σχεδιάζει καμία σχετική ενέργεια και ότι κανένας εκπρόσωπος της στην Ουκρανία δεν ασχολείται με αυτό το ζήτημα, διαψεύδοντας κατηγορηματικά οποιεσδήποτε παρόμοιες ειδήσεις. Αρχικά, η αντίδραση της ουκρανικής πλευράς ήταν να

υποστηρίζει ότι η συμφωνία υπεγράφη κανονικά, ότι η ανακοίνωση της εταιρείας είχε να κάνει με "τεχνικές διαφορές" και να την κατηγορήσει, εμμέσως πλην σαφώς, ότι υπαναχώρησε λόγω "κατανοητών πιέσεων". Αργότερα, όμως, παραδέχτηκε ότι ο κύριος Jordi Sarda Bonvehi δεν είχε εξουσιοδότηση από την Gas Natural Fenosa για την υπογραφή της εν λόγω συμφωνίας, και ότι τα κίνητρά του παραμένουν ανεξιχνίαστα.

B. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

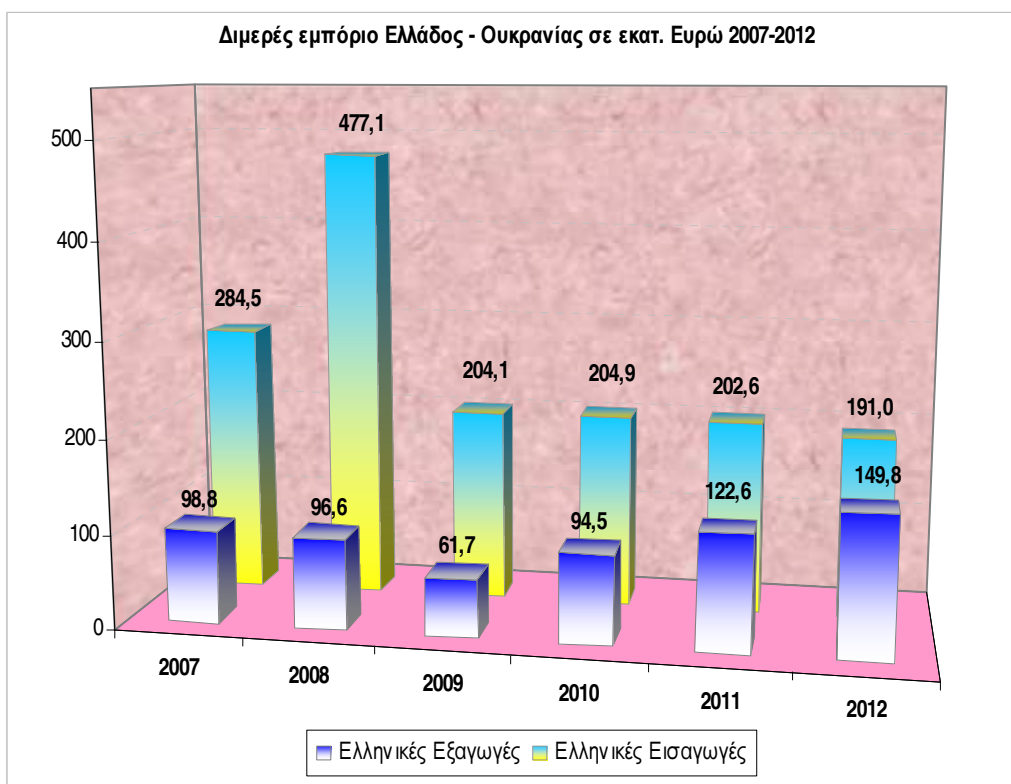
1. Διμερές συμβατικό πλαίσιο – Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας

Οι οικονομικές σχέσεις των δυο χωρών διέπονται από τα εξής συμβατικά κείμενα:

- Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ουκρανίας (1997)
- Συμφωνία Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Αθήνα, 15.1.1992, Ν.2142/1993 ΦΕΚ 86/Α/28.5.1993).
- Συμφωνία για την Προώθηση και Αμοιβαία Προστασία των Επενδύσεων (Κιέβο, 1.9.1994, Ν.2317/1995 ΦΕΚ 125Α/19.6.1995, έναρξη ισχύος 4.1.1997)
- Συμφωνία για την Σύσταση Μικτής Διυπουργικής Επιτροπής Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (1994)
- Συμφωνία για τις Διεθνείς Οδικές, Επιβατικές και Εμπορευματικές Μεταφορές (Αθήνα, 11.11.1996 Ν.2506/1997 ΦΕΚ 119/Α/11.6.1997)
- Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας (Αθήνα, 11.11.1996 Ν.2549/1997 ΦΕΚ 261/Α/19.12.1997, έναρξη ισχύος 17.1.1998)
- Συμφωνία για Οικονομική, Τεχνική και Επιστημονική συνεργασία στον τομέα της Γεωργίας (Κιέβο, 15.12.1997, Ν.2666/1998 ΦΕΚ 280/1998, έναρξη ισχύος 17.8.1999)
- Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών (Κιέβο, 15.12.1997, Ν.2982/2002 ΦΕΚ 11Α/25.1.2002, έναρξη ισχύος 16.7.2002 ΦΕΚ 219/Α/20.9.2002)
- Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (Κιέβο, 6.11.2000 Ν.3046/2002 ΦΕΚ 199/Α/27.8.2002, έναρξη ισχύος 26.9.2003 ΦΕΚ 263/Α/18.11.2003)
- Ναυτιλιακή Συμφωνία (Κιέβο, 6.11.2000 Ν.2967/2001, ΦΕΚ 277/Α/6.12.2001, έναρξη ισχύος 14.3.2002).
- Συμφωνία Συνεργασίας σε Τελωνειακά Θέματα (Κιέβο, 6.11.2000 Ν.2977/2001 ΦΕΚ 296/Α/31.12.2001)
- Συμφωνία Συνεργασίας μεταξύ του ΕΛΟΤ και του ουκρανικού φορέα "State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy" DSSU στον τομέα της τυποποίησης, (Αθήνα, Δεκέμβριος 2006)
- Πρωτόκολλο 5ης Συνόδου ΜΔΕ Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Αθήνα, 13.7.11)
- Διμερής Αεροπορική Συμφωνία Ελλάδας – Ουκρανίας (Αθήνα, 6.8.2011)
- Πρωτόκολλο της 5ης Συνόδου Μεικτής Διυπουργικής Επιτροπής (ΜΔΕ) Οικονομικής, Βιομηχανικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας Ελλάδος – Ουκρανίας (Αθήνα, 13.7.2011)

2. Διμερές εμπόριο αγαθών

Η ύφεση που ξεκίνησε στα τέλη του 2008 στην Ουκρανία, λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης, διέκοψε την αυξητική τάση που είχαν οι ελληνικές εξαγωγές στη χώρα μέχρι τότε. Η επιδείνωση της ύφεσης το 2009 οδήγησε τις ελληνικές εξαγωγές στα επίπεδα περίπου του 2005, κυρίως λόγω της κατακόρυφης μείωσης της ζήτησης στην Ουκρανία. Το 2010 ήταν η πρώτη χρονιά, μετά το 2007, κατά την οποία σημειώθηκε αύξηση των εξαγωγών αγαθών από την Ελλάδα στην Ουκρανία, και μάλιστα σημαντική (κατά 53,3%) με τις αντίστοιχες εισαγωγές να αυξάνονται μόνο κατά 0,4% μετά την κατακόρυφη μείωσή τους το 2009.

Εμπορικό ισοζύγιο αγαθών Ελλάδος – Ουκρανίας 2007-2012 (σε εκατ. €)

	2007	2008	2009	2010	Μεταβολή 2009/2010	2011	Μεταβολή 2010/2011	2012	Μεταβολή 2011/2012
Ελληνικές Εξαγωγές	98,8	96,6	61,7	94,5	53,2%	122,6	29,7%	149,8	22,2%
Ελληνικές Εισαγωγές	284,5	477,1	204,1	204,9	0,4%	202,6	-1,1%	191,0	-5,7%
Ισοζύγιο	-185,7	-380,5	-142,4	-110,4	-22,5%	-80,0	-27,5%	-41,2	-48,5%
Όγκος Εμπορίου	383,3	573,7	265,8	299,4	12,6%	325,2	8,6%	340,8	4,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το 2012, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, η εξέλιξη του ελληνο-ουκρανικού όγκου εμπορίου συνέχισε στην ίδια ανοδική τάση της τελευταίας τριετίας. Συγκεκριμένα, οι ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία σημείωσαν αύξηση κατά 22,2% από €122,6

εκατ. σε €149,8 εκατ.

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, κατά το 2012, οι ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία ακολούθησαν την υφιστάμενη ελαφρά καθοδική τάση, μειούμενες κατά -5,7% από €202,6 εκατ. σε €191 εκατ.

Το, δε, έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου με την Ουκρανία συρρικνώθηκε σαφώς το 2012, κατά -48,5% σε €41,2 εκατ. με τον όγκο εμπορίου να αυξάνεται κατά 4,8% σε €340,8 εκατ.

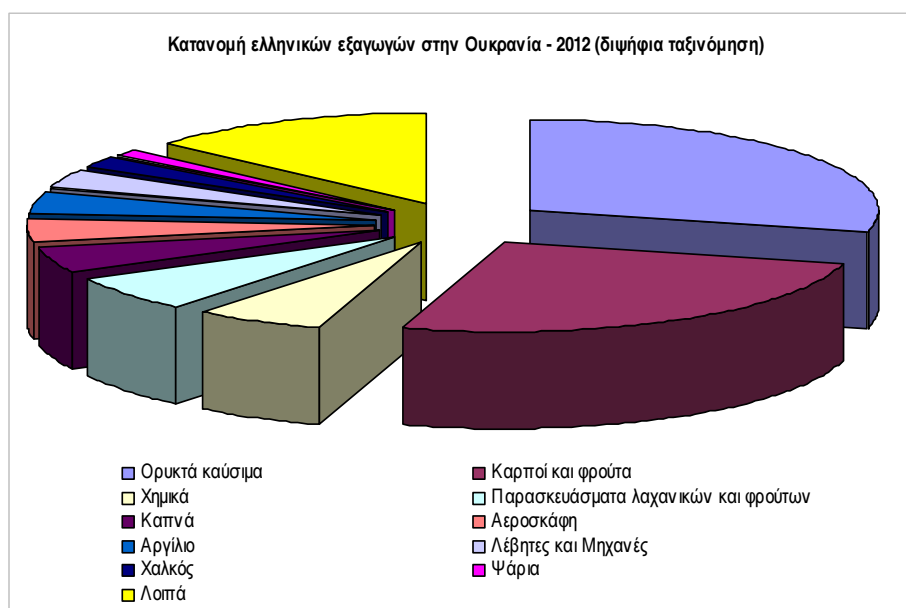
Γενικά, κατά την τελευταία δεκαετία, ο όγκος των ελληνο-ουκρανικών εμπορικών συναλλαγών κινείται σε χαμηλά επίπεδα, τα οποία δεν ανταποκρίνονται στις δυνατότητες των δυο χωρών και στο εκδηλωμένο εκατέρωθεν ενδιαφέρον για συνεργασία. Ως αποτέλεσμα αυτού, οι δυο χώρες παραμένουν δευτερεύοντες και περιορισμένης σημασίας εμπορικοί εταίροι.

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, για το 2012, η Ουκρανία κατατάχθηκε στην 35^η θέση μεταξύ των πελατών και στην ίδια θέση μεταξύ των προμηθευτών της Ελλάδος (2011: 38^η και 33^η θέση αντίστοιχα).

Από τους ανωτέρω πίνακες καθίσταται προφανές ότι, μετά την ιδιαίτερα αρνητική συγκυρία του 2009, επαναδημιουργείται μια δυναμική για τις ελληνικές εξαγωγές προς την Ουκρανία, η οποία ξεπέρασε τα όρια της διόρθωσης αμέσως με τις εξαγωγές του 2010 να επανέρχονται σχεδόν στα επίπεδα του 2008, και με μια σταθερή αυξητική τάση να συνεχίζεται το 2011 και το 2012 (29,7%, 22,2% αντίστοιχα). Από την άλλη πλευρά, και η ελαφρά μειωτική τάση που εμφανίζεται στις ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία λειτουργεί επικουρικά στη μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου.

2.1. Ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία

Η διαφοροποίηση των ελληνικών εξαγωγών στην Ουκρανία συνεχίζει να είναι σχετικά περιορισμένη. Συγκεκριμένα, οι δέκα πρώτες διψήφιες κλάσεις καλύπτουν το 86,8% (2011: 85,4%) του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών (οι πρώτες δεκαπέντε το 92,9%).

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Επισημαίνουμε ότι δεκατέσσερις εκ των είκοσι πρώτων διψήφιων κλάσεων γνώρισαν αύξηση των εξαγωγών τους (εκ των οποίων οι πέντε τριψήφιου ποσοστού, οι οκτώ διψήφιου ποσοστού και μόλις μία μονοψήφιου ποσοστού), και έξι, σημείωσαν μείωση.

Συγκεκριμένα, τη μερίδα του λέοντος, κατέλαβαν και το 2012 οι εξαγωγές ορυκτών καυσίμων (κυρίως πετρέλαιο εσωτερικής και εξωτερικής καύσης, καθώς και βενζίνη για κινητήρες) ανερχόμενες σε σχεδόν 30% του συνόλου, σημειώνοντας μια μείωση της τάξης του -8,4% από το 2011.

Τα φρούτα σημείωσαν μια εξαιρετική επίδοση με αύξηση κατά 127,3%, με τα ροδάκινα να καλύπτουν από μόνα τους περί το 15% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών στην Ουκρανία. Επίσης, εξήχθησαν σημαντικές ποσότητες ακτινιδίων (4,1% του συνόλου των εξαγωγών), σταφυλιών (2,6%), βερίκοκου (1,2%), ενώ με μικρότερες ποσότητες έπονται οι κλημεντίνες, τα μανταρίνια, οι φράουλες, τα πορτοκάλια, τα δαμάσκηνα κ.α.

Καλή θέση με μια ελαφρά μείωση για το 2012 (-3,4%) συνεχίζουν να κατέχουν και τα χημικά προϊόντα (κυρίως ενεργοποιημένες φυσικές ορυκτές ύλες, τσιμέντα, συνδετικά μέσα, κ.α.) με 6,2% των εξαγωγών.

Σημαντικές αυξήσεις σημείωσαν οι εξαγωγές παρασκευασμάτων λαχανικών και φρούτων (κατά 180,5%), ήτοι κυρίως τα γλυκά κουταλιού / μαρμελάδες (4,1% του συνόλου), οι επιτραπέζιες ελιές, οι κομπόστες κ.ο.κ. καλύπτοντας συνολικά 6,1% των ελληνικών εξαγωγών, όπως, επίσης, και τα καπνά (κατά 139,3%), ήτοι κυρίως sun cured ανατολικού τύπου και flue cured (κάλυψη 5%).

Η κλάση των "αερόπλοιων και διαστημόπλοιων" η οποία αφορούσε κυρίως σε αεροσκάφη σημείωσε μικρή αύξηση κατά 3,1% και κάλυψε 4,2 των ελληνικών εξαγωγών, όπως αύξηση σημείωσαν και οι εξαγωγές αλουμινίου κατά 27,1%, οι οποίες αφορούσαν κυρίως ράβδους, φύλλα και ταινίες από αλουμίνιο, καλύπτοντας το 3,6% των ελληνικών εξαγωγών.

Αξιοσημείωτες είναι, σε μικρότερες ποσότητες, και οι αυξήσεις στις ελληνικές εξαγωγές στους τομείς των ψαριών (αύξηση: 38%, συμμετοχή 1,5%), μηχανών και ηλ. υλικών (ήτοι, συρμάτων, ηλ. συσσωρευτών και στηλών) (αύξηση: 53%, συμμετοχή 1,5%), γουνοδερμάτων και γουναρικών (αύξηση: 44,7%, συμμετοχή 1,2%), ειδικών υφασμάτων (τούλια και άλλα δικτυωτά υφάσματα) (αύξηση: 63,4%, συμμετοχή 1,1%), φαρμακευτικών προϊόντων (αύξηση: 167,8%, συμμετοχή 0,9%) κ.τ.λ.

Οι σημαντικότερες λοιπές μειώσεις σημειώθηκαν στο πλαίσιο της δασμολογικής κλάσης "84" (ηλεκτρικοί ανελκυστήρες, ψυκτικά έπιπλα, μηχανικές συσκευές διασποράς και συγκομιδή) με μείωση των εξαγωγών κατά -27,1% (συμμετοχή: 3,6%), στις εξαγωγές χαλκού (μείωση: -14,7%, συμμετοχή 1,9%) και στις εξαγωγές πλαστικών υλών (μείωση: -55,4%, συμμετοχή 1%).

α/α	Κύρια εξαγόμενα προϊόντα στην Ουκρανία για το 2011	σε Ευρώ	% επί του συνόλου	Μεταβολή % 2011/2012
	Σύνολο	149.839.093	100,0	22,2
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	43.262.045	28,9	-8,4
2.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	38.861.868	25,9	127,3
3.	38 - Διάφορα χημικά προϊόντα	9.230.287	6,2	-3,4

4.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων κ.α.	9.171.911	6,1	180,5
5.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	7.448.343	5,0	139,3
6.	88 - Αερόπλοια η διαστημόπλοια	6.256.492	4,2	3,1
7.	76 - Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο (αλουμίνιο)	5.433.244	3,6	27,1
8.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	5.339.610	3,6	-27,1
9.	74 - Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	2.822.235	1,9	-14,7
10.	03 - Ψάρια και μαλακόστρακα	2.217.872	1,5	38,0
11.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	2.214.567	1,5	53,0
12.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και προϊόντα της διάσπασης αυτών	2.005.906	1,3	11,0
13.	43 - Γουνοδέρματα και γουναρικά, τεχνητά γουνοδέρματα	1.784.383	1,2	44,7
14.	58 - Υφάσματα ειδικά - Είδη ταινιοπλεκτικής	1.683.211	1,1	63,4
15.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	1.492.732	1,0	-55,4
16.	30 - Φαρμακευτικά Προϊόντα	1.295.544	0,9	167,8
17.	33 - Αιθέρια έλαια - ρητινοειδή, είδη αρωματοποίησης	1.255.736	0,8	76,3
18.	32 - Δεσφικά και βαφικά εκχυλίσματα - Ταννίνες, χρωστικά και χρώματα	1.130.691	0,8	13,8
19.	87 - Αυτοκίνητα, Ελκυστήρες, Ποδήλατα κλπ.	912.397	0,6	121,4
20.	34 - Σαπούνια, παρασκευάσματα για πλύσιμο, λιπαντικά, κεριά	811.418	0,5	-14,1
	Λοιπά προϊόντα	5.208.601	3,5	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2.2. Προοπτικές για τις ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία

Τρεις είναι οι παράγοντες από καταναλωτικής πλευράς που θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν από τους Έλληνες ενδιαφερομένους για εξαγωγές στην Ουκρανία. Πρώτον, η οικονομία της Ουκρανίας η οποία έδειχνε σημεία ανάκαμψης για τα δύο έτη μετά την κρίση, δεν κατάφερε να επανέλθει πλήρως και φαίνεται ότι δείχνει και πάλι σημάδια ύφεσης.

Δεύτερον, η κοινωνική δομή της Ουκρανίας ομοιάζει αρκετά με εκείνη των λοιπών χωρών της πρώην Σοβιετικής Ένωσης – λαμβανομένης υπ' όψιν πάντα της οικονομικής ευρωστίας που έχει πετύχει η κάθε μία εξ αυτών μετά την κατάρρευση της Ε.Σ.Σ.Δ. – και, συνεπώς, είναι αρκετά διαφορετική από εκείνες των δυτικών ευρωπαϊκών χωρών, με την – από απόψεως κατανάλωσης και κουλτούρας – μεσαία τάξη, η οποία συνήθως είναι πιο ανοιχτή σε καταναλωτικούς πειραματισμούς, να είναι υπό μακρά διαδικασία σχηματισμού και βραδεία ευθυγράμμιση με τα δυτικά πρότυπα.

Τρίτον, λαμβανομένων υπ' όψιν και των εισοδηματικών στατιστικών που παρατέθηκαν παραπάνω, στην Ουκρανία, ακόμα, το κόστος και η τελική τιμή παίζουν αρκετά σημαντικότερο ρόλο για την επιτυχία ενός προϊόντος στην αγορά από την ποιότητα, τουλάχιστον για την πλειονότητα του πληθυσμού. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες και για συγκεκριμένα προϊόντα, σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει και ο παράγοντας του γοήτρου ("prestige / glamour") που θα παράσχει στον καταναλωτή η αγορά ενός προϊόντος, είτε λόγω της σπανιότητάς του, είτε λόγω brand, στοιχείο που θα πρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους οι εταιρείες κατά το μάρκετινγκ των προϊόντων τους.

Κατά το 2012, η πλειονότητα των εταιρειών που προσέγγισαν το Γραφείο μας εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για την εξαγωγή τροφίμων στην Ουκρανία. Ο τομέας των τροφίμων σίγουρα έχει τη δυνατότητα να καταστεί αιχμή του δόρατος των ελληνικών εξαγωγών στη χώρα

εν ευθέτω χρόνω. Πρέπει όμως να καταστεί σαφές ότι ο Ουκρανός καταναλωτής δεν είναι ιδιαίτερα εκπαιδευμένος στις ελληνικές γεύσεις και τη μεσογειακή διατροφή, ελλείπει, μάλιστα, των απαραίτητων διαφημιστικών / προωθητικών ενεργειών, με, ουσιαστικά, μόνο τον τουρισμό να δίνει την ευκαιρία στους Ουκρανούς καταναλωτές να γευτούν τα ελληνικά διατροφικά προϊόντα, ώστε κατόπιν να τα αναζητήσουν στην πατρίδα τους.

Σκόπιμο είναι οι ενδιαφερόμενοι για εξαγωγές τροφίμων στην Ουκρανία να ξεκινήσουν την παρουσία τους στη χώρα το συντομότερο δυνατόν, με μεσοπρόθεσμους, όμως στόχους, χωρίς να περιμένουν την άμεση επιτυχία, ιδίως όσον αφορά στα προϊόντα εκείνα που είναι στενά συνδεδεμένα με τη μεσογειακή διατροφή, η οποία απέχει σημαντικά από τις τρέχουσες διατροφικές συνήθειες των Ουκρανών και της οποίας τα οφέλη δεν είναι ακόμη ευρέως γνωστά στην Ουκρανία.

Επίσης, τα ελληνικά φρούτα αν και βρίσκονται ήδη σε αρκετά καλές θέσεις στις εισαγωγές της Ουκρανίας έχουν σημαντικό περιθώριο επέκτασης της παρουσίας τους στη δύσκολη αγορά της χώρας, την οποία θα πρέπει να επιδιώξουν οι εξαγωγείς με ενεργητικότερες προσωπικές επαφές (επισκέψεις, παρουσίες σε διεθνείς εκθέσεις).

Όσον αφορά στην οικοδομική δραστηριότητα στην Ουκρανία, σημειώνουμε ότι είχε επηρεαστεί σημαντικά από την κρίση του 2009 και γνώρισε μια ανάκαμψη με την ευκαιρία των δημοσίων έργων για το Euro 2012. Έκτοτε υποχώρησε ελαφρώς και πάλι, και, συνεπώς, τα δομικά υλικά αν και θα μπορέσουν να καταστούν εκ νέου εξαγωγικός στόχος, αυτό μάλλον θα συμβεί σε μεσοπρόθεσμη βάση.

Επίσης, λόγω της ουκρανικής προσπάθειας για απεξάρτηση από το ρωσικό φυσικό αέριο και της διαφαινόμενης αύξησης των τιμών του φυσικού αερίου για τα νοικοκυριά, οι καινοτόμες τεχνολογίες παραγωγής και εξοικονόμησης ενέργειας μπορεί να αποτελέσουν σημαντική αγορά. Παρά ταύτα, οφείλουμε να σημειώσουμε τις ουκρανικές απαιτήσεις ελάχιστου τοπικού περιεχομένου (local content) σε εξοπλισμό επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την απόκτηση εγγυημένης τιμής αγοράς ("green tariff").

Άλλοι τομείς τους οποίους θα μπορούσαν να εξερευνήσουν οι ελληνικές εξαγωγικές εταιρείες είναι τα καταναλωτικά αγαθά παντός είδους, ιδίως εκείνα που μπορούν να προσφερθούν σε χαμηλό κόστος, τα καλλυντικά και, εν γένει, τα προϊόντα γυναικείας περιποίησης και ένδυσης (συμπεριλαμβανομένων, φυσικά, των γουναρικών), τα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας που θα καλύψουν εξειδικευμένες ανάγκες της αγοράς (niche), οι μεταφορές / διανομές / logistics, ο τουρισμός και ο χρηματοπιστωτικός τομέας.

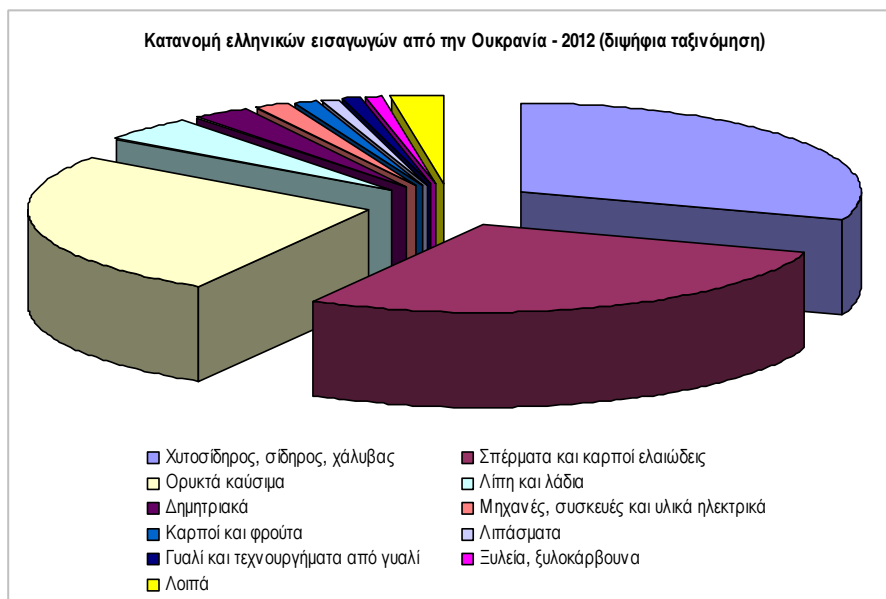
Θεωρούμε, επίσης, ότι οι ελληνικές εξωστρεφείς επιχειρήσεις θα βρουν, κατόπιν της υπογραφής της Σφαιρικής και σε Βάθος Συμφωνίας Ελευθέρων Συναλλαγών / DCFTA μεταξύ Ουκρανίας και Ε.Ε. (μεσοπρόθεσμα λόγω των μεταβατικών περιόδων που θα τεθούν σε ισχύ), πολλά περισσότερα ερείσματα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και συνεργασίας με επιχειρήσεις από την Ουκρανία. Όπως, όμως, αναφέρεται στο Κεφάλαιο Α.10, η θέση της συμφωνίας σε ισχύ μπορεί να καθυστερήσει καθώς για την υπογραφή της θα πρέπει να ικανοποιηθούν οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί από την Ε.Ε.

2.3. Ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία

Οι ελληνικές εισαγωγές από την Ουκρανία, μετά την εντυπωσιακή μείωσή τους το 2009, παρέμειναν ουσιαστικά στάσιμες κατά την τετραετία 2009-2012. Συγκεκριμένα, για το 2012 οι

ουκρανικές εισαγωγές από την Ελλάδα σημείωσαν μικρή μείωση κατά -5,7% με τις μεταβολές του 2010 (αύξηση: 0,4%) και του 2011 (μείωση: -1,1%) να είναι ουσιαστικά αμελητέες.

Χαρακτηριστική είναι, και το 2012, η κυριαρχία, ουσιαστικά, τριών ομάδων προϊόντων, ήτοι του χυτοσίδηρου, σιδήρου και χάλυβα, των ελαιωδών καρπών και σπερμάτων και των ορυκτών καυσίμων και λαδιών, οι οποίες καλύπτουν το 85% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών από την Ουκρανία.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η κλάση "72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας", η οποία αφορά κυρίως σε πλατέα προϊόντα έλασης, χοντρόσυρμα, scrap, σύρματα κ.α., σημείωσε για το 2012 σημαντική μείωση κατά -42,2% από το 2011. Έπονται, με μια εκρηκτική αύξηση 349,6%, οι ελαιώδεις καρποί και σπέρματα (ήτοι, κυρίως κουκιά σόγιας και μικρή ποσότητα σπερμάτων αγριογογγύλης και αγριοκράμβης) και τα ορυκτά καύσιμα και λάδια (πετρέλαιο εξωτερικής καύσης, λιγνίτες, ανθρακίτης, λιπαντικά λάδια) με αύξηση 18,6% και κάλυψη 26,7%.

Άλλα προϊόντα που εισήχθησαν, σε πολύ μικρότερα ποσοστά, ήταν τα ζωικά και φυτικά λίπη και λάδια (ηλιέλαιο) με 4,5% συμμετοχή και μικρή αύξηση (2,7%) από το 2011, τα δημητριακά (κυρίως καλαμπόκι και σιτάρι) τα οποία σημείωσαν σημαντική μείωση κατά -65,1% και έφτασαν να καλύπτουν μόλις 2,7% κ.α.

α/α	Κύρια εισαγόμενα προϊόντα από την Ουκρανία για το 2012	€	% επί του συνόλου	Μεταβολή % 2011/2012
	Σύνολο	191.030.434	100,0	-5,7
1.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας	57.938.782	30,3	-42,2
2.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	53.252.427	27,9	349,6
3.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	51.045.526	26,7	18,6
4.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και προϊόντα της διάσπασης αυτών	8.646.218	4,5	2,7
5.	10 - Δημητριακά	5.068.268	2,7	-65,1

6.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	3.209.207	1,7	-17,7
7.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	2.074.258	1,1	-30,3
8.	31 - Λιπάσματα	1.827.788	1,0	70,6
9.	70 - Γυαλί και τεχνουργήματα από γυαλί	1.682.510	0,9	-48,9
10.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	1.669.744	0,9	-29,2
11.	32 - Δεψικά και βαφικά εκχυλίσματα - Ταννίνες, χρωστικά και χρώματα	1.420.017	0,7	23,4
12.	28 - Ανόργανα χημικά πρ/ντα	541.222	0,3	-57,5
13.	26 - Μεταλλεύματα, σκουριές και τέφρες	495.105	0,3	-67,6
14.	48 - Χαρτί και Χαρτόνια, Τεχνουργήματα από Χαρτί	360.315	0,2	39,4
15.	34 - Σαπούνια, παρασκευάσματα για πλύσιμο, λιπαντικά, κεριά	311.031	0,2	-27,5
16.	79 - Ψευδάργυρος - Τεχνουργήματα από Ψευδάργυρο	196.926	0,1	.*
17.	22 - Ποτά, Οιοπνευματώδη. Υγρά και Ξύδι	169.043	0,1	5,0
18.	29 - Οργανικά χημικά προϊόντα	156.755	0,1	-61,4
19.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	117.992	0,1	-57,2
20.	25 - Αλάτι, θείο, γαίες και πέτρες, γύψος, ασβέστης και τσιμέντα	115.041	0,1	-79,3
Λοιπά Προϊόντα		732.259	0,4	

*= Δεν εμφανίζεται στις εισαγωγές του 2011
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

3. Διμερές εμπόριο υπηρεσιών

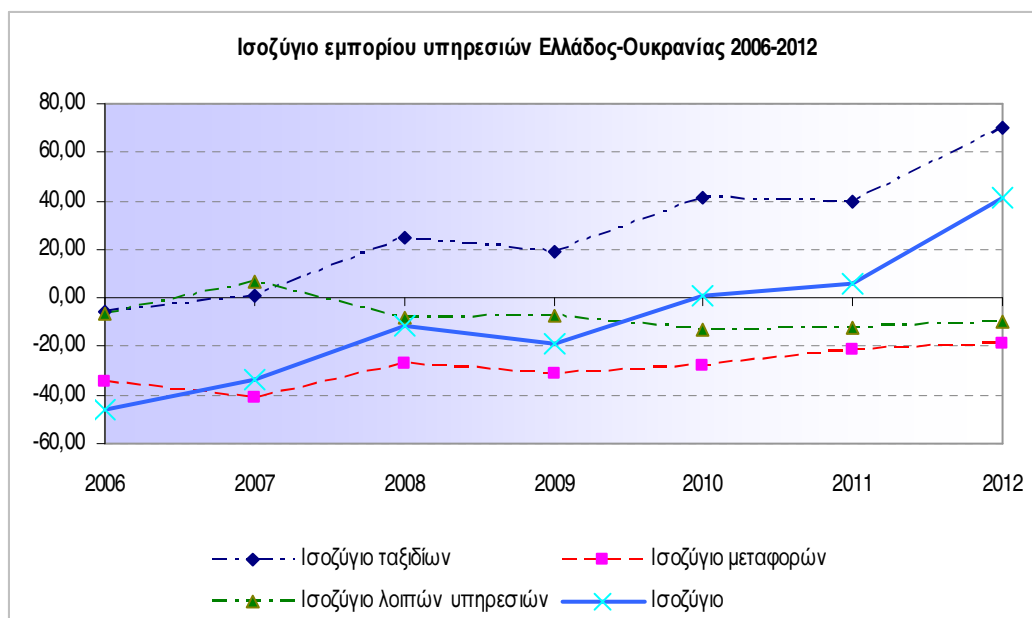
Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το διμερές εμπόριο υπηρεσιών μεταξύ της Ουκρανίας και της Ελλάδος, το οποίο μόλις το 2010 σημείωσε – για πρώτη φορά στην πενταετία και σε συνέχεια ενός συνεχώς μειούμενου ελλείμματος – πλεόνασμα ύψους €1 εκατ. υπέρ της χώρας μας, έφτασε το 2012 σε πλεόνασμα €41,4 εκατ. σημειώνοντας σημαντικότερη αύξηση κατά 558,2% από το 2011. Το πλεόνασμα οφείλεται ως επί το πλείστον στην αύξηση στον τομέα των ταξιδιών (25,1%) ο οποίος κυριαρχεί στις ελληνικές υπηρεσίες καλύπτοντας 92% του συνόλου και στις μειώσεις σε όλες τις ουκρανικές υπηρεσίες με αποκορύφωμα εκείνες που αφορούν στον ταξιδιωτικό τομέα.

Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδος – Ουκρανίας 2006-2012 σε εκατ. €

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	% επί του συνόλου	Μεταβολή (%) 2011/12
Εισπράξεις	19,90	46,60	59,60	40,40	64,10	76,15	93,20	100,00	22,4
Ταξίδια	12,00	20,70	49,20	34,70	58,40	68,65	85,90	92,17	25,1
Μεταφορές	6,60	8,40	8,60	4,30	2,90	3,50	4,50	4,83	28,6
Λοιπές Υπηρεσίες	1,30	17,50	1,80	1,40	2,80	4,00	2,80	3,00	-30,0
Πληρωμές	66,20	80,40	70,60	59,60	63,10	69,86	51,80	100,00	-25,9
Ταξίδια	17,80	19,80	24,50	15,70	16,80	28,96	16,10	31,08	-44,4
Μεταφορές	40,90	49,40	35,90	35,60	30,80	24,80	23,50	45,37	-5,2
Λοιπές Υπηρεσίες	7,50	11,20	10,20	8,30	15,50	16,10	12,20	23,55	-24,2
Ισοζύγιο	-46,30	-33,80	-11,00	-19,20	1,00	6,29	41,40		558,2
Ισοζύγιο ταξιδιών	-5,80	0,90	24,70	19,00	41,60	39,69	69,80		75,9
Ισοζύγιο μεταφορών	-34,30	-41,00	-27,30	-31,30	-27,90	-21,30	-19,00		-10,8
Ισοζύγιο λοιπών υπηρεσιών	-6,20	6,30	-8,40	-6,90	-12,70	-12,10	-9,40		-22,3

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Είναι χαρακτηριστική άλλωστε η σχεδόν παράλληλη τάση που διαφαίνεται στο γενικό ισοζύγιο και στο ισοζύγιο των εισπράξεων από ταξίδια.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

4. Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Ουκρανία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Επιτροπής της Ουκρανίας, το σύνολο των εισερχομένων από την Ελλάδα στην Ουκρανία ξένων άμεσων επενδύσεων ανερχόταν την 1 Ιανουαρίου 2012 σε USD 467,7 εκατ. Κατά τη διάρκεια του έτους και έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, οι ελληνικές επενδύσεις μειώθηκαν κατά USD 1,6 εκατ. (ήτοι -0,34%) σε USD 466,1 εκατ. Κατά την εν λόγω ημερομηνία, οι ελληνικές επενδύσεις αποτελούσαν το 0,9% του συνόλου των ξένων άμεσων επενδύσεων στη χώρα.

Μεταξύ των 52 ελληνικών εταιρειών που έχουν καταγραφεί στο Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου ως δραστηριοποιούμενες στην ουκρανική αγορά συγκαταλέγονται οι: Eurobank, Τράπεζα Πειραιώς, Alpha Bank, Coca Cola Hellenic, Ήφαιστος, Alumil, Balkan, Etem, Profilco, Yioula, Νεοχημική, Chipita, Sunlight, Printec κ.α.

Είναι ευδιάκριτο ότι ο τομέας που έχει συγκεντρώσει το μεγαλύτερο ελληνικό επενδυτικό ενδιαφέρον στην Ουκρανία είναι ο τραπεζικός. Η EFG Eurobank εξαγόρασε την ουκρανική Universal Bank και, στις αρχές Ιουλίου 2007, έθεσε σε λειτουργία δίκτυο καταστημάτων στη χώρα. Επίσης, η Τράπεζα Πειραιώς εξαγόρασε τον Μάιο 2007 ποσοστό 78% της ουκρανικής τράπεζας International Commerce Bank, και η Alpha Bank, τον Μάρτιο του 2008, εξαγόρασε ποσοστό 90% της ουκρανικής τράπεζας OJSC Astra Bank.

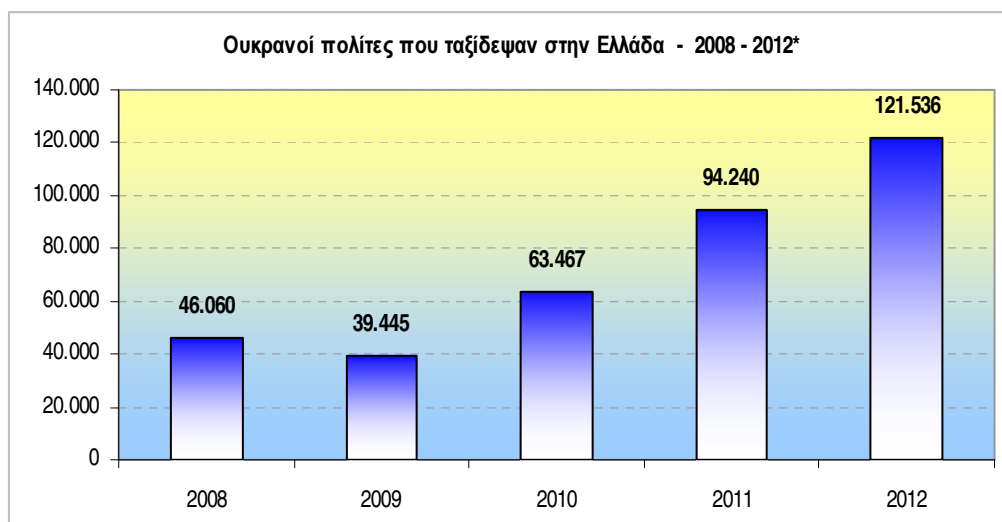
Σημειώνεται, επίσης, ότι υπάρχουν συμμετοχές ελληνικών κεφαλαίων σε καταστατικά επιχειρήσεων που έχουν καταχωρηθεί ως εισερχόμενες από άλλες χώρες και όχι από την Ελλάδα

και δεν προσμετρώνται στα επίσημα στοιχεία ως ελληνικές επενδύσεις.

Τα στοιχεία για τις ουκρανικές επενδύσεις στην Ελλάδα δεν είναι διαθέσιμα στο κοινό από την Στατιστική Επιτροπή της Ουκρανίας.

5. Τουρισμός

Οι τουριστικές σχέσεις της Ουκρανίας με την Ελλάδα είναι δυναμικά αναπτυσσόμενες και παρουσιάζουν σημαντικές προοπτικές. Το ενδιαφέρον για τη χώρα μας είναι, άλλωστε, μεγάλο στην Ουκρανία, όσον αφορά στην αναψυχή και τις διακοπές αλλά και για ιστορικό και θρησκευτικό τουρισμό. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον καθίσταται σαφές από τους αριθμούς των Ουκρανών που επισκέπτονται την Ελλάδα κάθε χρόνο, καθώς, μετά την ελαφρά μείωση που έφερε η κρίση του 2009, οι αριθμοί των Ουκρανών πολιτών που επισκέπτονται τη χώρα μας παρουσιάζουν, ετησίως, σημαντικές αυξήσεις.

* Σύμφωνα με τις συνοριακές υπηρεσίες της Ουκρανίας
Πηγή: Στατιστική Επιτροπή Ουκρανίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ουκρανικής Στατιστικής Επιτροπής, το 2012, 29% περισσότεροι Ουκρανοί πολίτες (συνολικά 121.536) επισκέφθηκαν την Ελλάδα, από 94.240, το 2011. Όσον αφορά στα προηγούμενα έτη, η ροή των Ουκρανών προς την Ελλάδα διευρύνθηκε το 2010 κατά 60,9% και το 2011 κατά 48,5%.

6. Δραστηριότητες του Γραφείου Ο.Ε.Υ. Κιέβου κατά το 2012

Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου, κατά το 2012, προέβη σε ποικίλες ενέργειες με σκοπό την προώθηση των ελληνικών προϊόντων αλλά και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στην Ουκρανία.

Όσον αφορά στην προώθηση των ελληνικών προϊόντων, και δεδομένης της απουσίας

σχετικής χρηματοδότησης, το 2012, το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου διοργάνωσε αδαπάνως για το Ελληνικό Δημόσιο:

- την παρουσίαση της ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς από δημοφιλέστατη τηλεοπτική εκπομπή http://inter.ua/uk/video/program/zk/2012/10/02/maslunu_z_kistochkoyu
- τη συμμετοχή τραπεζιού προώθησης ελληνικών προϊόντων στη δεξίωση της μείζονος εκδήλωσης για τη μόδα στην Ουκρανία "Ukrainian Fashion Week",
- την καθιερωμένη ετήσια συμμετοχή με ελληνικά προϊόντα της Ελληνικής Πρεσβείας στο ετήσιο Χριστουγεννιάτικο Bazaar του Κιέβου.

Επιπλέον, ο Γραμματέας Ο.Ε.Υ. Α', κ. Π. Ολζιέροσκυ, συνόδευσε επιχειρηματική αποστολή 90 Ουκρανών επιχειρηματιών στην Κρήτη, υπό τον Περιφερειάρχη Κιέβου κ. Α. Prysiazhniuk, για Ελληνο-Ουκρανικό Επιχειρηματικό Φόρουμ, το οποίο συνδιοργανώθηκε από την Περιφέρεια Κρήτης, την Περιφέρεια Κιέβου και το Επίτιμο Προξενείο της Ουκρανίας στην Κρήτη. Της εν λόγω επιχειρηματικής αποστολής, είχε προηγηθεί επίσκεψη του Περιφερειάρχη Κρήτης, κ. Σ. Αρναουτάκη, στο Κίεβο, το Νοέμβριο του 2011, κατά την οποία υπεγράφη Πρωτόκολλο για την ανάπτυξη της διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ της Κρατικής Διοίκησης του Νομού Κιέβου και της Περιφέρειας Κρήτης.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης σχέσεων με οικονομικούς εταίρους και συνεργάτες, το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου δέχτηκε περίπου 20 Ουκρανούς επιχειρηματίες, στους οποίους παρέσχε στοιχεία επαφών παραγωγών ελληνικών προϊόντων για εισαγωγές από την Ελλάδα και προέβη, με πρωτοβουλία του, και με σκοπό την προώθηση των ελληνικών προϊόντων, σε επαφές με τρεις μείζονες αλυσίδες σούπερ μάρκετ στην Ουκρανία, ήτοι,

- με την αλυσίδα "Amstor", η οποία κατόπιν της εν λόγω συνάντησης ξεκίνησε σειρά διαπραγματεύσεων με εισαγωγείς και παραγωγούς ελληνικών προϊόντων,
- με την αλυσίδα "Metro", για την προώθηση των ελληνικών οίνων στα καταστήματά της, και,
- με την αλυσίδα "Velika Kishenya", με στελέχη της οποίας διοργάνωσε κατ' ιδίαν δοκιμή οινογευσίας, σε συνεργασία με το παράρτημα του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC) στην Ουκρανία.

Περαιτέρω, το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου συνέδραμε και συμμετέσχε σε τρεις εκδηλώσεις για την προώθηση ελληνικών προϊόντων, ήτοι σε δοκιμή γευσιγνωσίας ελληνικού κρασιού, σε εκδήλωση για την προώθηση του ελληνικού ροδάκινου και σε εκδήλωση για την προώθηση της ελληνικής μαύρης σταφίδας και του ελαιολάδου, που διοργανώθηκαν από ελληνικές εταιρείες συμβούλων στο Κίεβο, κατά τις οποίες στελέχη του Γραφείου απηύθυναν ομιλίες και παρέσχαν πληροφόρηση για τα ελληνικά προϊόντα στους παρευρισκομένους εξειδικευμένους δημοσιογράφους και εισαγωγείς.

Σημειώνεται, δε, ότι το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου διατηρεί ιδιαίτερα καλές σχέσεις με όλους τους συλλογικούς φορείς της Ουκρανίας και ιδιαίτερα με το ΕΒΕ Ουκρανίας (UCCI), το International Chamber of Commerce (ICC) της Ουκρανίας, το European Business Association, το American Chamber, την Κρατική Υπηρεσία Επενδύσεων και Εθνικών Έργων της Ουκρανίας, όπως και με τις φορολογικές και τελωνειακές αρχές κ.α. και στελέχη του Γραφείου παρέστησαν, κατά το 2012, σε άνω των 20 εκδηλώσεων και συναντήσεων των ως άνω φορέων, ενώ συμμετείχαν και σε άνω των 10 συναντήσεων στην Αντιπροσωπεία της Ε.Ε. για εμπορικά και οικονομικά θέματα.

Επίσης, το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου επισκέφθηκε 12 διεθνείς εκθέσεις (τέσσερις εξ αυτών με

ελληνική παρουσία) στη μια εκ των οποίων ο Γραμματέας Ο.Ε.Υ. Α', κ. Π. Ολζιέροσκου, ήταν ομιλητής εγκαινίων.

Όσον αφορά στην επιχειρηματική πληροφόρηση, αξιοσημείωτη ήταν η αλματώδης αύξηση των αιτημάτων από ελληνικές επιχειρήσεις προς το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου, για το 2012, τα οποία ανήλθαν σε 358, αυξημένα κατά 72% σε σχέση με τα 207 αιτήματα του 2011 (2010: 164 αιτήματα) όπως και ο βαθμός ικανοποίησης των εξυπηρετηθεισών εταιρειών ο οποίος ανήλθε σε 94,35%. Σημειωτέον δε, ότι στα παραπάνω δεν συμπεριλαμβάνονται τα πολυάριθμα τηλεφωνικά αιτήματα Ελλήνων και Ουκρανών επιχειρηματιών.

Επίσης, στελέχη του Γραφείου Ο.Ε.Υ. Κιέβου συναντήθηκαν, εντός του 2012, στο Κιέβο, με 58 Έλληνες εξαγωγείς, εκπροσώπους ελληνικών εταιρειών και Έλληνες επιχειρηματίες, σε κατ' ιδίαν συναντήσεις, οι οποίοι ζήτησαν πληροφόρηση και συμβουλές για τη δραστηριοποίησή τους στην ουκρανική αγορά, και παρενέβη, εγγράφως και / ή προφορικά, σε περίπου 20 περιπτώσεις διευθέτησης προβλημάτων και επίλυσης διμερών διαφορών που αντιμετώπισαν ελληνικές επιχειρήσεις και μεταφορείς.

Επιπροσθέτως, το Γραφείο Ο.Ε.Υ. ενημέρωσε την πύλη Agora με 12 καταχωρήσεις μηνιαίων δελτίων οικονομικών εξελίξεων, 52 Δελτία Δημοσίων Προμηθειών της Ουκρανίας και 15 ζητήσεις / προσφορές ουκρανικών εταιρειών. Τέλος, το περιοδικό "Φρουτονέα" δημοσίευσε άρθρο / έρευνα αγοράς του Γραφείου Ο.Ε.Υ. Κιέβου για την αγορά των οπωροκηπευτικών στην Ουκρανία.

7. Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους Έλληνες εξαγωγείς / επενδυτές

Γενικά η Ουκρανία είναι μια μεγάλη πληθυσμιακά χώρα, της οποίας, όμως, οι καταναλωτές έχουν, κατά μέσο όρο, περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα. Παρά ταύτα, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό προορισμό των ελληνικών εξαγωγών, οι προοπτικές των οποίων αναλύονται στο Κεφάλαιο Β.2.2. Παρακάτω ακολουθεί σειρά επισημάνσεων και συστάσεων για τις εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στην Ουκρανία.

Οι εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να γνωρίζουν τα εξής:

Πληροφόρηση από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου

Όσον αφορά στη ανεύρεση επιχειρηματικών εταιρών από την Ουκρανία, το Γραφείο μας μπορεί να παράσχει σε κάθε ενδιαφερόμενη εταιρεία που θα μας απευθύνει αίτημα για συγκεκριμένο προς εξαγωγή προϊόν, καταλόγους με εισαγωγείς / διανομείς του εν λόγω προϊόντος (με τους οποίους η εν λόγω εταιρεία θα έλθει σε απευθείας επαφή για να διερευνήσει δυνατότητες συνεργασίας), πληροφόρηση για δασμολογικά καθεστώτα, πληροφορίες για σχετικές με το προϊόν διεθνείς εκθέσεις αλλά και οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση μπορεί να απαιτηθεί.

Το Γραφείο μας έχει τη δική του ιστοσελίδα (www.agora.mfa.gr/ua99) στη διαδικτυακή πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών "Agora" (<http://www.agora.mfa.gr>) όπου και αναρτώνται, σε συνεχή βάση, οποιοσδήποτε ζητήσεις για προϊόντα και υπηρεσίες μας περιέρχονται από

Ουκρανούς επιχειρηματίες. Επίσης, μεταξύ άλλων χρήσιμων πληροφοριών για τη χώρα, στην εν λόγω ιστοσελίδα αναρτάται και το μηνιαίο μας δελτίο καθώς και τα εβδομαδιαία δελτία δημοσίων προμηθειών για την Ουκρανία.

Στην Οδησό λειτουργεί το έτερο Γραφείο Ο.Ε.Υ. της Ελλάδος στην Ουκρανία, το οποίο έχει στην αρμοδιότητά του τις περιοχές Οδησσού, Νικολάγιεφ, Χερσών, Κιροβογκράντ, Βίνιτσα, Αυτόνομης Δημοκρατίας της Κριμαίας και Σεβαστούπολης. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε εταιρεία ενδιαφέρεται για δραστηριοποίηση σε μια εκ των ως άνω περιφερειών, σκόπιμο θα ήταν να απευθυνθεί στον επικεφαλής του εν λόγω Γραφείου, κ. Δ. Ζιώγα, Σύμβουλο Α' Ο.Ε.Υ., για εστιασμένη σχετική πληροφόρηση.

- Επικοινωνία / γλώσσα

Η εμπειρία του Γραφείου μας έχει δείξει ότι σκόπιμο είναι ο επιχειρηματίας που επιθυμεί να έρθει σε επαφή δια αλληλογραφίας (ηλεκτρονικής ή άλλης) με κάποια ουκρανική εταιρεία να προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει τη ρωσική ή την ουκρανική γλώσσα. καθώς η αγγλική δεν ομιλείται ευρέως και, σε κάθε περίπτωση – όπως έχει διαπιστωθεί επανειλημμένως – μια επιστολή σε μια από τις ομιλούμενες γλώσσες θα έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να εξεταστεί και να απαντηθεί.

Το ίδιο ισχύει και για την προσωπική παρουσία σε επισκέψεις ή εκθέσεις. Οι Έλληνες επιχειρηματίες θα πρέπει να συνοδεύονται από διερμηνείς για την καλύτερη δυνατή συνεννόηση – εκτός φυσικά αν ομιλούν οι ίδιοι μία από τις δύο γλώσσες. Το Γραφείο μας μπορεί να παράσχει κατάλογο διερμηνέων σε οποιονδήποτε επιχειρηματία το ζητήσει.

- Προσωπική επαφή

Σε κάθε περίπτωση ενθαρρύνονται οι προσωπικές επισκέψεις και επαφές των Ελλήνων με τους Ουκρανούς επιχειρηματίες από τους οποίους θα αναζητήσουν συνεργασία. Πέραν της προσωπικής επαφής, που είναι πάντα επιθυμητή και εκτιμάται στους ουκρανικούς επιχειρηματικούς κύκλους, τοιούτοτρόπως δίνεται η ευκαιρία στον Έλληνα επιχειρηματία να ελέγξει τις εγκαταστάσεις και γενικότερα τη λειτουργία της ουκρανικής εταιρείας εκ του σύννεγγυς καθώς και να αποκτήσει εικόνα της τοπικής αγοράς, του ανταγωνισμού, των δικτύων διανομής κ.α. τα οποία μπορεί να είναι πολύ διαφορετικά από την εμπειρία που η ελληνική επιχείρηση έχει ως σήμερα.

- Συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις

Για τους παραπάνω λόγους προτείνεται και η συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις που διοργανώνονται στην Ουκρανία, κατάλογο των οποίων αναρτά το Γραφείο μας ετησίως στη διαδικτυακή πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών <http://www.agora.mfa.gr> .

- Δικηγορικές υπηρεσίες

Οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις από την Ελλάδα που ενδιαφέρονται για επενδύσεις ή μια πιο διευρυμένη συνεργασία, πέραν των απλών εξαγωγών, με Ουκρανούς επιχειρηματίες, καλό θα είναι να έρθουν σε επαφή με δικηγορικό γραφείο στην Ουκρανία, το οποίο θα συμβουλευτούν ή το οποίο θα τους εκπροσωπήσει σε οποιαδήποτε διαδικασία με το ουκρανικό Δημόσιο ή συμφωνία με Ουκρανούς επιχειρηματίες.

Η πολυπλοκότητα και οι συχνές μεταβολές της ουκρανικής νομοθεσίας, η διαφθορά, η γραφειοκρατία και η πιθανή άγνοια του *modus operandi* της ουκρανικής αγοράς καθιστούν τη δικηγορική συνδρομή εκ των ων ουκ άνευ. Επίσης, συνιστάται θερμά η εμπλοκή δικηγόρου σε οποιαδήποτε περίπτωση αφορά διερεύνηση αγοράς ακινήτου.

- Επαφή με ελληνικές τράπεζες

Στην Ουκρανία δραστηριοποιούνται τρεις ελληνικές τράπεζες, οι "Universal Bank" (Eurobank), Τράπεζα Πειραιώς και "Astra Bank" (Alpha Bank). Οι ενδιαφερόμενοι για δραστηριοποίηση στην Ουκρανία μπορούν να έρθουν σε επαφή με κάποια από αυτές τις τράπεζες ώστε να συζητήσουν τρόπους με τους οποίους αυτές θα μπορούσαν να τους εξυπηρετήσουν ή να τους παράσχουν πληροφόρηση στο πλαίσιο των χρηματοοικονομικών ή εν γένει δραστηριοτήτων τους.

- Έλλειψη διμερούς επιχειρηματικού θεσμού στην Ουκρανία

Σημειώνουμε ότι, παρά πολλαπλές παλαιότερες προσπάθειες του Γραφείου μας, στην Ουκρανία δεν υφίσταται μέχρι στιγμής κάποιος επίσημος ουκρανο-ελληνικός επιχειρηματικός σύνδεσμος, ένωση ή επιμελητήριο.

Παρά ταύτα σημειώνουμε την ύπαρξη του Ελληνο-Ουκρανικού Επιμελητηρίου στον Πειραιά (Λουδοβίκου 1 & Πλ. Οδησσού, τ.κ.:18531 - Τηλ.: 210 4119340, Φαξ: 210 4119341, e-mail: huc@otenet.gr).

- Προτίμηση σε καλά εδραιωμένους εισαγωγείς

Οι Έλληνες εξαγωγείς, τουλάχιστον στις αρχικές τους προσπάθειες για εξαγωγές στην Ουκρανία, θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα για συνεργασία σε εισαγωγικές εταιρείες με εμπειρία στο χώρο των εισαγωγών των προϊόντων τα οποία ενδιαφέρεται να εξάγει η ελληνική επιχείρηση ακόμη και αν το κέρδος είναι μικρότερο. Το Γραφείο μας έχει γίνει συχνά μάρτυρας περιπτώσεων κατά τις οποίες ελληνικές επιχειρήσεις συνεργάστηκαν με ουκρανικές επιχειρήσεις ή άτομα τα οποία είχαν – ή έπειθαν ότι είχαν – κάθε διάθεση να προωθήσουν τα ελληνικά προϊόντα, μόνο για να αποδειχθεί αργότερα ότι δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις των διαδικασιών και της αγοράς, με αποτέλεσμα ζημιές για τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Επίσης, οι εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις με ενδιαφέρον για την Ουκρανία θα πρέπει να προσέξουν τα εξής:

- Έλεγχοι / τελωνειακές εκτιμήσεις αξίας εισαγόμενων προϊόντων

Όπως αναφέρεται και παραπάνω, η συνεργασία με εισαγωγείς με εμπειρία είναι ιδιαίτερα επιβοηθητική στην περίπτωση προβλημάτων με τα τελωνεία, τα οποία συχνά προβαίνουν σε επιπρόσθετους ελέγχους, ζητούν επιπρόσθετα έγγραφα ή προσπαθούν να αυξήσουν την τελωνειακή αξία των εισαγόμενων προϊόντων, σύμφωνα με τις τελωνειακές τιμές αναφοράς, απορρίπτοντας τις τιμές που αναγράφονται στα τιμολόγια. Οι έμπειροι εισαγωγείς συνήθως γνωρίζουν πώς να αποφύγουν ή να διαχειριστούν παρόμοιες περιπτώσεις.

- Διαφθορά / Γραφειοκρατία

Η γραφειοκρατία συνεχίζει να λειτουργεί στην Ουκρανία με τρόπο ο οποίος δεν είναι βοηθητικός προς τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις, παρά τις προσπάθειες από οργανισμούς όπως η κρατική υπηρεσία προσέλκυσης επενδύσεων "InvestUkraine". Κατά συνέπεια, η διαφθορά βρίσκει εύφορο έδαφος για επέκταση στο δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως υπό τη μορφή διευκολύνσεων ή (ταχύτερης) επίλυσης προβλημάτων.

- Τρόποι πληρωμής

Για επιχειρηματικές επαφές, τουλάχιστον σε πρώτο στάδιο, θα πρέπει να προτιμάται πάντα η προπληρωμή. Επίσης, σημειώνεται ότι, κατά καιρούς, η αγορά (κυρίως οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής) καθυστερούν πληρωμές με αποτέλεσμα να δημιουργούν σημαντικά προβλήματα στη ρευστότητα των εισαγωγέων.

- Καθυστερήσεις στην επιστροφή ΦΠΑ

Οι ενδιαφερόμενοι για επενδύσεις στην Ουκρανία θα πρέπει να γνωρίζουν ότι οι καθυστερήσεις στην επιστροφή ΦΠΑ είναι συχνές και σημαντικές και να συνυπολογίσουν το ενδεχόμενο αυτό στην επένδυσή τους.

- Πλαστά στοιχεία, τίτλοι, πιστοποιήσεις

Έχουν φτάσει στο Γραφείο μας καταγγελίες για πλαστούς τίτλους, πιστωτικές / εγγυητικές επιστολές και πιστοποιήσεις. Οι αποδέκτες τέτοιων πιστοποιητικών θα πρέπει να επιβεβαιώνουν τη γνησιότητά τους μέσω ενός δικηγορικού γραφείου ή σε άμεση επαφή με τον εκδότη / την εκδούσα αρχή.

- Πνευματική ιδιοκτησία

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν προστατεύονται επαρκώς και οι εταιρείες που εμπορεύονται προϊόντα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στην προσέγγιση της ουκρανικής αγοράς.

- Απουσία ανεξαρτήτων εργαστηρίων

Δεν υπάρχει ανεξάρτητο εργαστήριο αναλύσεων τροφίμων στην Ουκρανία και, συνεπώς, αν υπάρχει διαφωνία εταιρείας με τις κρατικές αρχές δεν υπάρχει δυνατότητα επαναληπτικών ελέγχων από ανεξάρτητο φορέα με επισήμως αποδεκτά αποτελέσματα.

- Παράνομες υφαρπαγές εταιρειών

Προσφάτως έχει εντατικοποιηθεί το φαινόμενο των παρανόμων υφαρπαγών εταιρειών. (βλ. Κεφάλαιο Α.9.).

8. Συμπεράσματα

Η Ουκρανία βρισκόταν για τη διετία 2010-2011 σε φάση ανάκαμψης από τη χρηματοοικονομική κρίση του 2009 και τη σημαντική ύφεση που υπέστη η ουκρανική οικονομία, απότοκο κυρίως της σημαντικότερης μείωσης στη βιομηχανική παραγωγή. Καθώς η

εξαγωγική ισχύς της Ουκρανίας συνεχίζει να βασιζεται, ως επί το πλείστον, σε περιορισμένο κύκλο προϊόντων, στενά συνδεδεμένο με τις διακυμάνσεις των τιμών στην εξωτερική αγορά, η ανάπτυξη της βιομηχανικής της παραγωγής και, κατ' επέκταση η αύξηση του ΑΕΠ της καθορίζονται, σε μεγάλο βαθμό, από την εξωτερική ζήτηση των εν λόγω προϊόντων, όπως κατέστη σαφές το 2012, όταν η περιορισμένη εξωτερική ζήτηση οδήγησε το ΑΕΠ σε αύξηση μόλις 0,2%.

Από την άλλη πλευρά, το 2011 αλλά και το 2012 απέδειξαν ότι μια καλή εσοδεία σιτηρών μπορεί να προσδώσει σημαντική ενίσχυση στις εξαγωγές και, άρα, την οικονομία της Ουκρανίας. Ο περιορισμός, δε, της ενεργειακής εξάρτησης της Ουκρανίας από τη Ρωσία, όποτε αυτός επιτευχθεί, θα δώσει σοβαρότατη περαιτέρω ώθηση στην οικονομία της χώρας.

Η ουκρανική αγορά είναι μεγάλη πληθυσμιακά αλλά με σχετικά χαμηλή εισοδηματική δύναμη. Διαθέτει, μεν, σημαντικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές – ιδίως όσον αφορά στη θέση σε ισχύ της DCFTA και την παρεπόμενη εκτροπή εμπορίου προς την Ε.Ε. – παραμένει, δε, μια δύσκολη αγορά, και ως προς την προσβασιμότητα και ως προς τις πωλήσεις, ενώ η μη-προβλεψιμότητα των Αρχών και της αγοράς μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στους εξαγωγείς που δεν έχουν ήδη κάποια εμπειρία.

Στο Κεφάλαιο Β.2.2 περιλαμβάνεται περιγραφή των προοπτικών για τις ελληνικές εξαγωγές στην Ουκρανία. Στις ενδιαφερόμενες εταιρείες συστήνεται να ξεκινήσουν το συντομότερο δυνατόν την προσπάθεια παρουσίας των προϊόντων τους στη χώρα, έστω και με μικρές ποσότητες και με χαμηλότερο κέρδος, ώστε μεσοπρόθεσμα όταν οι συνθήκες είναι ευνοϊκότερες, να βρίσκονται ήδη μέσα στην αγορά και να έχουν γνώση του αντικειμένου.

Το Γραφείο μας είναι στη διάθεση οποιασδήποτε εταιρείας που έχει ενδιαφέρον για την αγορά της Ουκρανίας για την παροχή κάθε συνδρομής και πληροφόρησης που μπορεί να προσφέρει.

Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου

Διεύθυνση: 10 Panfilovtsiv St. Kyiv 01901

Τηλέφωνο: (+38044) 254 3750, 254 3763

Fax: (+38044) 254 5321

e-mail: ecocom-kiev@mfa.gr

Website: www.agora.mfa.gr/ua99

Προϊστάμενος: Αλέξανδρος Οικονόμου, Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α'